

Vértessz. -féle
**keleti
labdacskok.**

Hasznát előtt. 7141 Hasznát után.
Gyenge nőknek szép telt testi formát kölcsönöznek.
Egy adag 3 frt.
Kapható VÉRTES L. sasgyógytárban Rugason 96. sz.

SZABADALMAKAT (Patente). Készítő: Készítő, védjegyeket és mintákat balajstromost, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, **KÉTHY JÁNOS**, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkíméletesebb és legértelmesebb, teljesen ártalmatlan, vegyíztiszta és zsermentes készítmény a 7163

Margit Crème.
Rövid idő alatt szűrtet szepült, májfoltot, pattanást, bőrkátrát (mitesser) és minden más bőrbajt kíméltja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tiszta bőrt ad. Ár 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgypor 60 kr., 3 színben, **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahn pasta) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12.

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakított 7132

BUTORCSARNOK
VIII., Bérkocsis-utca 12.
az ipartestület saját házában állandóan készleiben tart **háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket.** Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és szolid **butorokat** jutányos áron a közvetítők illetoleg kereskedők mellőzésével az illető asztalos-mesterektől kézen vagy tetszészerinti megrendelés útján beszerezhetni.

NAGY KRACH!
New-York és London nem kímélték meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy esztűrgyár indította érezté magát, hogy az egész készletet eladja. En megkötöztetve vagyok ezen megkötést teljesíteni. Tehát bárkinek megkötöztöm a követendő tárgyakat pontosan **6 frt 60 kr-ért**; és pedig: 6 drb finom asztali kést, valódi angol pengével
6 drb amerikai szab. ezüst villát, egy darabból
6 " " " evőkanalat
12 " " " kávéskanalat
1 " " " levesmerőt
1 " " " tejszemőt
2 " " " tojás-serleget
6 " angol Viktoria-tálcát
2 " igen hatásos gyertyatartót
1 " teaszűrőt
1 " finom ezüskorporzót
44 darab összesen **6 frt 60 kr.**
Mind e fenti **44 tárgy** előbb 40 frba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szabad. ezüst egy kivül-ből fehér fém, mely ezüst színt 25 évtől kezdve megtartja, a miért szavatolattik. Legjobb bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

nem család.
kötelezem magamat, itt a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulasztza el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen díszes garnitúrát megszerezze, mely

Házassági és alkalmi ajándékul.
továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. — Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-nál
az egy amerikai szabad. esztűrgyárak főigényközege
Telefon. Wien II., Rembrandstrasse 19. Telefon.
Székhelye a vidékre utánvétel vagy az összeg előzetes beutalása ellenében.
Ehhez tisztító por 10 krajczár. — Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém).
Kívonat az elismerő levelekből.
Beesés evőkanalat küldeményét megkaptam és azoknál teljesen meg vagyok elégedve. Ez remélem még egy ugyanily 44 db-ból álló am. szab. esztűrgarnitúrát, utánvét mellett rész. küldeni.
Bonóvia, Krassó-Szörény megye 1872. 96.
Keresztes S. főszolgabíró.
Pilis, (Post-megye) 1896 aug. 24.
A küldött díszgarnitúrával nagyon meg lévén elégedve, kérem sógoromnak, Nyári báróné szül. Somogyi urhölgynek Szünora 3 ugyanilyen díszgarnitúrát küldeni.

Férfi ingek: Színes francia batiszt. Angol piqne és szépelyes mellű fehér sifon. **Pongyola utazó- és háló ingek.** — **Divatos sétabotok.** Nap- és Esernyők. Angol fouillard és batiszt nyári Nyakvesszők. Férfi és Női Harisnyók. Keztyűk és Angol sárka bőv cipők. **Férfi Nemez- és Szalmakalpok.** Utazó- és Fűrdő Csizmek Nagy választékú Baktára

FÖLDVÁRY IMRE
BUDAPEST 7156
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig veendő a dr. Blyn s dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyász. által készített «per-ssa-pilula», vesiculosisivel elláított nőv. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérn. szállít egy palackkal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050**

TRENCSÉN-T EPLITZ
kénésfürdő
Felsőmagyarországon.
A Kárpátok gyöngye.
Tepia-Trencsen-Teplic Állomásától 30 perc távol. Leg-erősebb kénésfürdők Magyarországon és Ausztriában, természet meleg 23—31° R. forrásokkal. **Köszvény, reuma, bennlás, neuralgia, inkaszt. stb. ellen.** Olcsó és kíméltetés. Körülbelül 600 fűrdővendég látogatja. Május és szeptemberben 3 trtort kapható naponként szoba, fűrdő-és teljes ellátás. A szezon május 1-én kezdődik. Képes pro spektatust ingyen küld a gróf fűrdőgazdagság.

MATTONEFÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égványos
SAVANYU-KÚT

Kwizda-féle Fluid

18 arany, 14 ezüst és előmerő érem.
30 tisztított és előmerő okmány.

A kigyó védjeggyel.
Bégt óhrti diéta-tikus-cosmetikai szer (dörzsoló) az emberi test ideg-ének és imának erősödés és rugósnony-ná tételére.

Turista-fluid.
Turisták, járműve-ken utazók és lo-vaglóknak kitűnő elker-vel használták te-tek erősítésére és annak nagyobb uta-szások után való el-frissítésére.

Ára: 1/2 palack 1 frt. 1/3 palack 60 kr.
Valódi csupán a fenti védjeggyel ellátott palackban és kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár:
Kerületi gyógyszerár, Kornenburg, Bécs mellett.
Széjegy, csimlap és csomagolás törvényesen védve. 7091

Cacao van Houten
jósága, szaporasága és pompás zamata következtében a cacao-szakértők előtt minden más cacao fölött állandó előnyben részesítették. 7089

MEGNYILT
Budavár Bevételeinek körképe.
Budavár bevétele 1849 május hó 21-én dicső honvédek által.
Látható városligeti fasor 47. szám, a Körkép-Pavillonban.
Nyitva 7075
reggel 9 órától este 10 óráig, este villanyvilágítás mellett.
Belépti díj 50 kr. Vasár- és ünnepnap 30 kr. Katona- és gyermekjegy 20. Munkásjegy 30 kr.
Mérsékelt áru jegyek dohánytözsdekben kaphatók.

Fouillard-selyem
valamint fehér, fekete és színes selyemből készült mindféle minőségben, igaz gyári áron, a valódiság és tartósságot való jótállás mellett, mé-torenkint 35 trtort tizenköt frtort portó- és vámenben hűző szállítatnak. Legjobb közvetlen megrendelési forrás magánosok részére. Ezer meg ezer előmerő írt. Minták franco. Svájcba a levélportó költséren.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyembelme-gyárak szövetsége Zürich. 6952
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Levélbéllyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapesten, IV., Régi posta-u. 5
Alapítottott 1876. 7121
Veszek! Eladok! Cserélek!

A HYGEA
hajbalzsam

valóban maga a tökéletesség, ha arról van szó, hogy a szürke hajnak eredeti fiatalos színe, fénye és szépsége visszaad-sék. Megújítja a haj életfolya-matát, szívósságát és növes-ti képességét, mint hajszépitősz-er pedig egyenesen páratlan. 7128
Üvege 1 frt 50 kr és 2 frt 50 kr.
Valódi minőségben egyedül kapható
DIMITRIJEVIC S. gyógyszerésznél Aracs, Banat. 42.

D' Leras
VAS PHOSPHÁT
Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kitűnő gyógyszer **vérzegénység, sápkór, gyomor-fájdalom, vérvesszés** eseteiben, szabályozza a **hőszárat, könnyű emésztetű** és kiváltképen **hölgyeknek, fejle-désben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek** legmegalapozott aján-lható. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Magyarországi főraktár Budapest, **Török József** gyógyszerháza király-utca 12. sz.

Nines többé köhögés!
Tüdő- és gégehajban szenvedők részére.
Med. univ. Dr. FÁYKISS KÁROLY szepesi kárpáti gyógyfűkivonata
1 üveg 75 kr., csukorkák egy doboz 25 kr., thea 1 csomag 50 kr., egy kis próba-csomag 25 kr., 30 év óta a legjobb eredménnyel **köhögés, rakodtság, haragt, köhögés, influenza, légzőszervi akadályoknál, oldal-szurásnál, tüdőgyulladásnál és idült hörghurutnál.** 7095
Kapható Koller Testvérek a Nagy Kristóf-hoz elismert gyógyszerárban, Budapestben, IV. ker. Kristóf-tér 2. Váci-utca és Kristóf-tér sarkán,

16. SZÁM. 1897. BUDAPEST, ÁPRILIS 18. 44. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltevések: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félévre — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.— | Kétföldi előzetesekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó. | félévre — 2.50

RÉGI HÚSVÉT-ÜNNEPEK HAZÁNKBAN.

ELMÚLT IDŐKben sokkal többet tartottak az ünnepekre, mint napjainkban, részben azért, mert a régi vasúttalan világban leginkább az ünnepi alkalmakat használták fel, hogy jó barátok, rokon családok egymáshoz menjenek látogatába, részint pedig mivel a karácsony, de kivált a húsvét, mely már a tavaszba esett, valósággal a mulatságok szakadatlan láncolata volt annál is inkább, mert a loesolódás és színes tojások ajándékozása még igen divatozott a fiatalágnál.

Magyarországon már a legregibb időktől fogva kedves ünnep volt a húsvét; nemzeti királyaink korában is találunk krónikás följegyzéseket, a melyek ilyen húsvéti mulatozásokról szólnak. Igy II. András — a jeruzsálemi — uralkodása alatt egy krónika bizonyos **Sikis** nevezetű főurat említ, a kinél 1212-ben oly fényesen ülték meg a húsvéti ünnepeket, hogy a király és a királyné is résztvettek a mulatságban. Sikis két leánya egy pompásan fölhalmozott és virágozott hófehér báránnyal ajánlott föl a királynénak, a ki ez ajándékot drága ékszerekkel viszonozta.

Az Anjouk idejében még nagyobb fényvel ülték a húsvétot, és úgy **Róbert Károly**, mint Nagy Lajos idejében olasz énekművészek, francia tánczosok és komédiások szórakoztatták az udvart. Ezek azonban nemcsak az udvarnál szerepeltek, hanem sorra járták az előkelő várurak udvarait is, s ezért megtörtént, hogy még húsvét után két, sőt három hét múlva is folyt a mulatság. Később természetesen egészen megváltoztak a szokások, de még a jelen század húsz-harminczas éveiben is teljes három napig ünneplték a húsvétot; bár a Tisza felső mellékein,

MADONNA SZENT JEROMOSSAL. — Correggio festmény.

valamint Erdélyben ma is elég gyakori, hogy a «sátoros» ünnepeket három napig tartják.

A legszomorúbb húsvétok a török hódoltság idejében voltak hazánkban. A muzulmánok a templomokat mosékká alakították, a temetőkből a márvány emlékeket üllőpadoknak hurezolták el, és, mint egy régi, 1537-ből származó följegyzés szerint Buda város utolsó keresztény bírása, *Zewch* (Szöcs) Endre említi: «a szegény keresztény lakók csak a legnagyobb titokban, sőtét pinczékben mernek imádkozni, mert a gaz janicsárok, ha észre veszik őket, azonnal megverik, de sőt le is ölik.»

Az 1573. évben a Musztafa basa által alapított «Velibeg fürdője» — ma Császár-fürdő — táján több keresztény ifjú és leány kísértelt húsvét hétfőjén a Dunához, hogy a friss levegőn az ébredező természetben gyönyörködjenek. Kiérve a szabadba, két szép hangú ifjú régi keresztény énekekbe kezdett, melyeket még atyjáiktól hallottak, mint kis gyermekek. Ekkor egy török őrzőart menve arra, az egész társaságot a legkeményebb sors éri, ha Ungnad Dávid, a konstantinápolyi udvartól csak kevés azelőtt visszaérkezett német követ oltalmába nem veszi az ifjakat.

A török járom megszüntével újra szabadon és vidáman ünnepelték a keresztény egyház napjait, és a múlt század derekán fényes húsvéti mulatságokat adtak; így nevezetesen Petheó Gerge Magdolna, Castelli Leopold özvegye, egy düsgazdag budai úrnő, ki ünnep első napján a Klarissza-apácák kolostorában hallgatott misét, aztán palotájában vendégséggel fogadta a jó ünnepeket kívánókat.

Mert ezelőtt általános szokás volt, hogy jó ismerősök, rokonok, barátok sorra járták a rokon és ösmerős családokat és mindenütt *boldog ünnepelést* kívántak. Erre a megköszönésre annyira számot tartottak a régi, hogy temérdek nehezítés támadt annak az elmulasztása miatt. Így Kazinczy Péter, Zemplénmegyében e század elején élt nagybirtokos, egyik húsvéttól a másikig haragot tartott egyik atyjával, Szemere Péterrel, mert ez egyetlen egy ízben elmulasztotta a boldog ünnep-kívánást.

Századunk első tizedeiben, a napoleoni hádjáratokat követő szélesöndalatt, általában nagyon vígan ünnepelték a húsvétot. Budán a nádori udvar ment elő jó példával, a hol úgy Hermina, mint Dorothea főhercegnők — a nádor első és második neje — életében két felekezet szokása szerint is ünnepeltek, lévén Hermina főhercegnő kálvinista, Dorothea pedig lutheránus vallású.

1816—17-ben a mai Kalvin-téri templom még nem lévén teljesen készen, Hermina főhercegnő udvarhölgyeivel együtt a református oratoriumba ment az isteni tiszteletra, a hol ilyen alkalommal többnyire Kleinmann bécsi prédikátort tartotta az ünnepi szónoklatot. Az oly fiatalon elhunyt főherceggasszony szorgalmasan tanulván magyarul, egy húsvéti alkalommal azt kívánta, hogy Báthori Gábor superintendens mondja a prédikációt. Így is történt. Mikor aztán a templomból kijöttek, Hermina főhercegnő örömmel jegyezte meg gróf Teleki Lászlóné, Mészáros Johanna bárónő előtt, hogy az egyházi beszédből már sokat megértett, s híven elmondta, hogy a prédikátor a halál káráiról és hasznáiról beszélvén, a Náími özvegy fiának föltámasztásáról vette a textust.

A főrangú családok, mint a vidéki köznemesek is nagy áldomással ülték meg a húsvétot. Az első napon a földesúr egész háza népével, — ki milyen hitfelekezethez tartozott, — elment prédikációt vagy misét hallgatni;

a második nap, húsvét hétfője pedig a mulatságoknak volt szánva.

Hét országra szóló mulatságokat adott a század húszas éveiben Bónis Sámuel, a híres szabolcsmegyei alispán. A nagyfalusi kuria ilyenkor valóságos vendégfogadóvá alakult, a tágas magtárt pedig tánczteremmé változtatta s ekesen föl is díszítette a morva kertész. Ötszáz ember fért itt el; ugyanitt tartották a nagy tisztújítási ebédeket is.

A tánczosok két-három megye fiatalágából teltek ki, és a *minétek*, nagyanyáink híres tánczát, rendszeren Reesky András vezette, a ki akkor egyik legszebb, legdelibb leventéje volt a Tisza mellékének.

A nagyfalusi húsvétoknak egyik legnagyobb mulattatója (maitre de plaisir-je) Bernáth Gáspár volt, a későbbi jeles freskóiról és haláláig élcezes Bernáth Gazsi. Őt csirógatták körül a lányok, ha valami szép emlékvessre volt szükségük, és ő rendezte a legpompásabb társasjátékokat.

Úgy bizony. Mert nagyanyáink idejében a kisasszonyok nem *stirreltek*, hanem szépen, kedélyesen mulattak ártatlan játékokkal, mint a milyen volt a «Lengyel László jó királyunk», a «haragszom rád», meg a «kútba estem». Ennél az utolsónál rendszeren csók is járta; de az is jellemző arra a korra nézve, hogy *potyára* nem igen esőköltatta meg magát egyik kisasszony sem. Mindegyiknek megvolt a maga választottja, a ki bevégezvén a jogot, vagy hivatalt vállalt a megyéjében, vagy haza ment az ősi telekre gazdálkodni, de mindenképen fészékbe röpítette azt, a ki húsvét hétfőn «kútba estem»-et játszva, kiváltotta csókjával.

A nagyfalusi ünnepeknek még egy másik, később szintén hírneves ember volt állandó vendége. Jászay Pál volt ez, a történetiről. Akkor pataki jurátus; a Bónis fiúkkal együtt Kövyt, a jog híres professzorát hallgatta. Jászay Pál gyönyörűen tudott himes tojást karezni. Olyan átnyalazott szíveket és szomorú-fülgés sirhalmokat tudott hevenyészni, hogy a húszas évek érzékeny kisasszonyai, a kik a kerti barackfák árnyékában «Fanni hagyományait» olvasták, a könyvekig elérzékenyültek a láttukra.

Mert akkor még nem voltak selyembe, bársonyba burkolt ezíra húsvéti tojások, csak egyszerű, becsületes tyúktojások, a melyeket borsónnyel kevert vízben főztek pirosra, és nagy szakértelem kívántatott hozzá, hogy mindenik egyforma piros maradjon, sehol foltos ne legyen. Olykor virágos szövetdarabokba burkolva főztek meg a húsvéti tojásokat, melyekre oda-fővén a színes virágok, valóságos dispeldányok lettek a maguk nemében.

A fővárosban a század elején a polgárság leginkább a Városmajorban mulatott, mely akkor egészen új liget volt, és a pestiek is seregesen vándoroltak át belé hűsölni. Általában majdnem egészen napjainkig megmaradt az a szokás, hogy a *tösgyökerek* pesti embernek nem is húsvét a húsvét, ha át nem megy Budára. A Gellérthegy-i búcsú az ötvenes-hatvanas, de még a hetvenes években is életveszedelemmel járt, mert a sziklás hegyet sűrűn ellepő sokaságot alig lehetett mozdulni, és akárhány polgár, jó fővel indúlván haza felé, legurult a meredekségen úgy, hogy csak holtan szedhették föl.

A század első tizedeiben a pestiek még szívesen mulattak a *Hilf*, meg a *Kerajtsi* kertekben; ha pedig későn esett a húsvét, a polgárság férfi része a *Castell*-nek nevezett Kemnitzer-kávéházba gyülekezett. Akkor ugyanis még híre sem volt annak, hogy nők is járjanak kávéházakba vagy éppen korezmákba.

Híresek voltak az ötvenes években azok a

mulatságok, a melyeket húsvétkor Tahy Károlyné rendezett a Margitszigeten. A düsgazdag, szép asszony az egész szigetet bérelte akkor, és ezért a fővárosi aranyifjúság a *sziget Penelopejának* nevezte. Abban az épületben adta báljait, a melyet maig is *kastélynak* hívnak, és a romokhoz vezető útban van. Tahynénak saját csónakosai voltak, pompás ó-olasz egyenruhába öltöztetve, a kik Pestről és Budáról tömegesen szállították a temérdek meghívott vendéget.

A tánczhelyen a nem régen elhunyt Sárközy zenéje mellett járták a csárdást, és ha egyik-másik nyalka mágánának széles jó kedve csúcsorodott, bizony Ferkó hegedűjén egy némely tiltott nótá is megszólalt az éjszaka csöndjében.

Egyszer nagyon hangos volt a nóta. A híreljuttott Prottmann fülebe is, a ki akkor mindenható hatalmú rendőrfőnök volt a fővárosban. Alig múltak el az ünnepek, Prottmann beidézette maga elé az egyik mulató urat, akkor még nőtlen, ritka merész Keglevich Béla grófot.

A gróf, az akkori aranyifjúság vezére, egy cseppet sem ijedt meg a haragos rendőrfőnöktől. Minden kérdésére szépen felelt, végre rátértek a nótára.

— Tudja azt a gróf úr, hogy az a dal tilos? — kérde a hatalmas úr.

A gróf vállat vont:

— Nem biz én... aztán, mivel németül folyt a párbeszéd, így folytatta:

— Darf man denn nicht singen bei Nacht, dass es auch tagen muss? ... (Hát éjjel nem szabad azt énekelni, hogy megvirad?)

— Hogy, hogy? — mondá Prottmann.

— Hát úgy, hogy éjszaka mulattunk — és azt danoltuk: *Megvirad még valaha*, és csakugyan ki is sütött a nap a budai hegyek mögül.

Prottmann egy darabig gondolkodott, aztán alig rejthető mosolylyal intett:

— Méltóztassék hazasétálni, gróf úr...

Ilyen húsvétok és mulatságok is estek a régi Magyarországon akkor, mikor a gyerekeket a *Nájgebájjal* meg a *policzájjal* ijesztették a dajkák. *Vajk.*

ZÁGONI BODOLA LAJOS EMLÉKEZETE.

A mint életünk lejtőjén tovább-tovább egyre gyorsabban haladunk a vég felé, mind ridegebbé válik a táj, mellettünk az élőfák mindinkább gyérülnek, a levegő hidegebbé válik, a dérütött rétek zöldjének mosolya és fagya szürkülő homályban, elhagyatva érezük magunkat, egyedül — s csak az emlékezet, vérben lemenő nap vagy hideg éjszaki fény csillámaként hint még egy utolsó sugárt láthatárunkra.

A csataterén, ágyúk dörgése, puskák ropogása közt, a tájt ködnel sűrűbben elborító füst közepebe álló katona egy-egy süvöltő löveg felláncolására, oldala mellett jobbról és balról egy-egy bajtársát látja elbukni vagy összerogyni — vért tájtékozó s a halálmasában görcsösen remegő ajakán a «Csak előre!» szó félig kimondva szakad el...

Hosszu, fáradsalmas életpályám sokszor rögös, sokszor tövisekkel behintett, de sokszor rózsákkal s árnyatadó és fényes is körülmölyögt utamon, egyre látom gyérülni az élőfákat magam körül, zordabbá válni a tájat, s az élet harcmezéjén jobbról egy, balról másik bajtársamat elesni, összerogyni mellettem, a levegőt egyre hidegebbnek s az eget borúsabbnak, a tájat ridegebbnek látom — s nehezülő lépésekkel halagva haladok a vég felé.

De hagyjuk a képet és hasonlatot. Ismét egy régi, szeretett barátomat vesztettem el s vele is

szegényebbé lettem. *Bodola* Lajos serdülő korom és ifjúságom barátja halt meg a közelebbi napokban, annyi sok más után! Azok emlékezetére is meggyújtottam olykor kis mécesemet: neked is meggyújtom, a késő este már alig pislogót! Felhat-e annak gyöngye fénye az egekig, hogy te azt megláthatd? De itt körülem, a közelben, meglátják azok, a kik ismertek és szerettek.

Iskolatársaink közül azok a kevesek, a kik még élnek, emlékeznek arra az eleven, testi és lelki tulajdonokból oly gazdag székely papfiura, a kit mindnyájan szerettünk s példányul tartottunk magunk előtt, bár egyszerű szerénységében soha sem követelt elsőséget s nem gyakorolt fölényt felettünk, s a kiről legistimteltebb és legtekintélyesebb tanárunk — kinek nevével együtt, kor-elvesztésének fájó sebet most 46 év múlva is viselem — így nyilatkozott felőle: hogy «25 éves tanársága alatt nem ismert még ifjút, a kiből a testi és szellemi erő és eleveenség oly nagy mértékben s oly összhangzatban lett volna kifejlődve, mint ő benne».

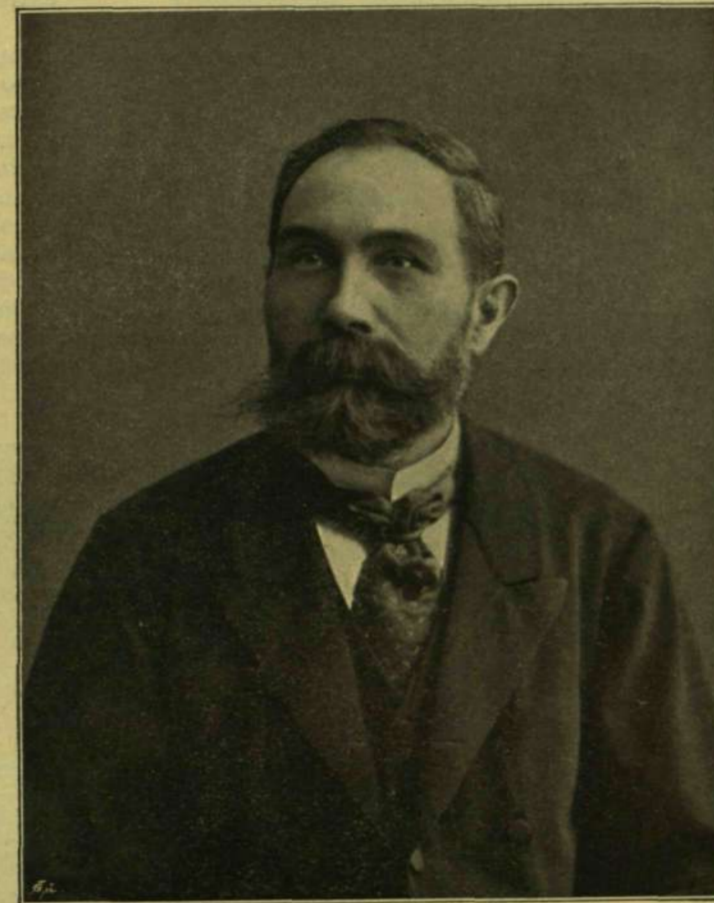
A testgyakorlatban épen úgy első volt kor-s iskolatársai között, mint a tudományokban. Egy évvel járt előttem, — de az akadémiai folyamaton mindig két évfolyambeliek jártak együtt s így a négy évből kettőt, — ő második, én első éves filozofus, majd jogász, — együtt tanultunk; a bölcsészetet, a történelmet, a természettudományt és mennyiségtant (az atyám által 12 kiválóbb ifjunak a felső mathesisből — analízis — adott külön tanfolyammal) együtt hallgattuk. Szeretettel esodáltam felfogása gyorsaságát, okoskodása biztosságát, ítélete tárgyilagosságát, szorgalma fáradhatatlanságát; irigységgel testgyakorlata páratlan erejét és rugalmasságát, mikor az iskolaszoba közepén levő s tíz-tizenkét ifjúnak helyet adó nagy asztalt, rá téve fél kezét, egy álló helyből könnyedén átugrotta, mikor a tornaterén felállított öt-hat öl magas árbozfára macskamód felkúszott, mikor a Marosban az ifjúság százával fürdött, vagy a Barátok taván seregestől korcsolyáztunk, bámulatos erővel, gyorsasággal verte a vizet vagy sikult tova nyilként a jégben...

Nálam egy évvel előbb (1847-ben) végezvén a jogot, Enyedről Szebenbe ment Debreczeni Márton kinstári jogtanácsos (a tudós physikus, khemikus és bányász, s a mellett a «Kiövi csata» szerzőjének) fia mellé nevelőnek, hol azonban csak egy évig maradt, mert 1848 nyarán megperdült a dob, harsogott a trombita s lobogtak a hadi zászlók. Szebenben a reakció emelte fel fejt; ő az agyagfalvi székely gyűlésen vett részt. Onnan szülőföldjére, Háromszékre sietett s Gábor Áron, az ágyú-öntő csapatjába állt, egyszerre mint tüzérhadnagy, mire khemiai ismeretei képesítették, melyeket öntanulmányból elméletileg is gyarapított; «lénungot» nem fogadott el, hanem saját költségén szolgálta a hazát.

Az 1848/9. évi téli hadjáratot Háromszék és Brassó vidékén szolgálta végig, mint az általa összeszedett és szervezett első székely 6 fontos ágyúüteg-parancsnoka, Gál Sándor alatt; majd Bem vezérlete alatt, 1849 márczius 15-ikén, a Vöröstorony bevétele s a muszkák kiűzése után, Bem a Vöröstoronyi csapat tüzérsége parancsnokává nevezte ki főhadnagy ranggal s szemé-

lyesen tüzte mellére az ezüst koszorú érdemkeresztjét. Itt e minőségben működött ez év július végeig, a világsi katasztrófát megelőzőleg — a Lüders orosz tábornokkal vívott csatákban, míg a túlnyomó orosz haderő előlágúival s tüzérszázadával Ihsáz Dániel alezredessel Oláhországba menekült — s a török előtt letette a fegyvert. Azután nem tudtuk róla; sem családja, sem barátai. «Hirt sem hallottunk felőle» — éveig vártunk rá, vagy hogy hirt adjon magáról, vagy hozzon felőle más, — de nevét sem olvastuk sehol! Nyoma vesztett!

Engem 1853 decemberben Kézdi-Vásárhelytől a ref. egyház lelkesévé választott, s székemet 1854 ápril elején foglaltam el. Papi hivatalomba a kézdi esperes, Bodola Ferenc, az ő édes apja igtatott be atyai szeretettel. Ott voltak az én ünnepeim enyedi közös barátink s tanuló-társaink, többnyire háromszéki papok, köztök

ZÁGONI BODOLA LAJOS.

testvérbátyja Bodola Samu, édes apja mellett márkosfalvi lelkész. Demeter Samu (+) hidvégi, Nagy Sándor, Erősi Mihály (+), Gáspár Albert, Csulak Zsigmond (+) stb. Ünnepeinkre bú fátyolat borította az elveszetre való emlékezés, melyet később is, valahányszor összejöttünk, mindig feljuttítottunk, nem birva feledni azt, a kit halottunk véltünk...

Ő pedig élt. Egy ideig a török hadseregben szolgált. Tüzér csapata egy részével Omér basa kíséretéhez osztatott be s 1857-ben Ruméliában a monasteri ágyútelepnl mint egy lovas-üteg parancsnoka szolgált. Majd — Kossuth hívására — Kiutahiába ment s Kossuth megbízásából Svájcban és Franciaországban küldetésekben járt; majd megbízatásáról lemondva, Olaszországban telepedett le. *Ilinszky* nevet vett föl s magát mérnökségre képeltte ki. Előbb mint szakasz- és osztály-mérnök nyert alkalmazást, majd mint főmérnök s olasz királyi biztos működött a szicíliai vasutaknál, jelesen a messzina, kataniai és syrakuzai vasutak építésénél. 1858-ban megnősült, Sampierre de Renában, nőül vévén Magnonno Adél nemes olasz nőt, ki őt egy fiúval ajándékozta meg.

Ismét húsz év telt el. S mi mégsem tudtunk róla. Hazánk felett derült és borult az ég. Ő a távolban, az idegen földön, a hírlapok távcsövén át figyelemmel kísérte egünk derültét és borultát. Mi bizonyosnak tartottuk halálát, de nem feledkeztünk meg róla s szeretettel őriztük emlékét. Végre 1879-ben hirt adott magáról, haza vágyott, övéibe, barátaihoz, ismét szabadá lett hazájába, hogy annak szentelje élete hátralevő éveit. S harmincz évi távollét után — ismét kebelünkre sorozhattuk. Kedvesei közül csak édes atyját s barátai közül Demeter és Erődit nem találta életben. Milyen örömről volt, a halottaiból feltámadott — a túlvilágról visszatért viszontlátásán, elképzelhető, de le nem írható. Ötvennégy éves volt s annyi harez, hányatás és küzdelem után: még mindig élénk, életerős, munkaképes, jókedvű, tevékeny. Szénfekete hajába alig vegyült egy-egy fehér szál; ruganyosságából sem szelleme, sem tagjai nem vesztettek. A földmívelési miniszteriumban, melynek élén akkor báró Kemény Gábor egykori tanuló-társunk és barátunk állott, mindjárt alkalmazást talált, létszámon feltölti állásban. Sokoldalúságánál fogva többféle kiküldetésekben s megbízásokban járt el. Olaszországból hazahozott gazdag tapasztalataival a földmívelés különböző ágaiban, kulturmérnöki, alagsóvezési teendőket, majd a kender-, len- és rizstermelésben, olasz minták szerinti telepek létrehozását s példányszerű berendezését végezte.

Önként értetik, hogy derek nejét és serdülő, de reményteljes fiát, Lajost is, magával hozta e nekik új, de általok csakhamar megszeretett hazába. Nejét néhány év múlva elvesztette; de fiát fölnevelte. Igazi magyarrá s a hazának tudományos téren hasznos polgárává nevelte; a ki itt a műgyétemet végezte s most e nemében egyetlen főiskolánknak egyik jeles tanára; a ki felejtethetlen barátunk Salamon Ferencz mostoha és fogadott leányát, Bertát vette nőül.

1892-ben nyugalomba lépett; az év nagyobb részét otthonában, Háromszéken, majd Brassóban, a természetben töltötte. Nyugalma idején irodalmi szakmunkálatokkal s hírlapi cikkek és tanulmányok írásával tette magának kellemessé, az olvasónak tanulságossá. Egészsége csak egy év óta, már hetvenesnek, kezdett megrendülni s ez év telén már nem jött fel gyermekeihez. A múlt év nyarán, az országos kiállításán még huzamosan itt volt s nagy szakértelemmel és hazafias örömmel tanulmányozta azt.

Akkor láttam utoljára. Testén látszottak már a törődés nyomai, bár nem nagy mértékben. Lelke mindig fiatal, esze mindig éles, szíve mindig meleg volt. A tél eleje óta kezdett valóban betegeskedni. Bajja komolyabbá s fenyegetővé válván, környezete erről fiát értesítette s ez nejevel azonnal hozzá sietett Brassóba, hol a telet egy barátja társaságában s közelében töltötte.

Ez volt utolsó öröme az életben — hogy gyermekei karjai közt halt meg s szülőkeihez, Márkosfalvára tért meg a temetőbe — rég porladó apja és anyja s ugyanott fekvő neje sírjaik mellé.

Mi — míg élünk — nem fogjuk őt elfelejteni. *Szász Károly.*

CORREGGIO: A KERESZTŐL LEVÉTEL.

CORREGGIO FESTMÉNYEI.

Correggio a legjelesebbek egyike volt azon mesterek között, kik a XVI. század első felében Olaszországban működtek. Családi neve *Antonio Allegri*. Osei Correggio kis olasz városkát bírták. A festő Allegri azon olasz mesterek példáját követte, a kik szülő városukról neveztek el magukat, s így lett ő belőle is *Correggio*. Született 1494 körül, s szülővárosában halt meg 1534 márczius 5-én.

Mostanában a berlini *Cosmos* igen díszes kiadásában jelent meg Correggio legújabb életrajza Ricci tollából. E nagy becsű munkából, mely a nagy mester alkotását képekben is bemutatja, alkalmunk van nehányat mutatványul közölni.

A *keresztől levétel* a pármái képtár egyik dísz, melyet mint a külső összhatás csodáját ismerik a műtörténelemben. Krisztus feje és a Madonna alakja oly megkapóan mély kifejezésű, hogy a renaissance végén ilyen festmény-nyel, a kifejezés ilyen igazságával ritkán találkozunk. Csodaszép e képen Krisztus teteme, melyet a felhők közül előtörő bágyadt fény-sugár világít meg. A Krisztus arcán ott még a haláltusa kifejezése; görcsösen merevedő újjain is meglátszik a kiállott szenvedés, a kín. Feje ott pihen a Madonna ölében, ki a fájdalomtól megtörtén összeroskad; arca halál-sápadt, telve a kintől megváltozott vonásokkal. Ez a két alak a tragikum legigazabb, legmegkapóbb kifejezése, tele fájdalmas étellel, meggyőző erővel. Nem lehet e képet különös meghatottság nélkül szemlélni. A rajta levő többi alakok sokkal gyengébbek, s ebben bizonyos célzatosság nyilvánul. A fő alakok ugyanis Krisztus és Mária; ezeknek kell szolgálniok középpontul, melyből minden kiindul, s hova minden érzelm újabb vissza is tér. Ezek szenvedő alakok; ezek kötik le az érdeklődést. A többi többé-kevésbé csak mellékes, mely a keretbe tartozik.

Az *Ecce Homo* a londoni nemzeti képtárban (National Gallery) látható. Ebből több példány is van; de az a közmegegyezés, hogy a londoni kép az eredeti. Krisztus kezei meg vannak kötözve; fején a tüskekoszorú. Balról Pilátust látjuk, ki Jézust a népek megmutatja; jobbra egy katona áll; míg a baloldalon az elájult Madonna Mária Magdolna karjaiba hanyatlik. Correggio itt kis helyen olyan művet alkotott, mely a cselekmény nagyszerűségében és tisztaságában egyaránt gazdag. Az elájult Madonna arckifejezése az előbbi képek mögött áll ugyan, de mint nő itt szebb. A fájdalom itt nem torzíttja úgy el, mint a keresztől levételnél. Itt még meg-

van a remény, mely biztat; ott pedig az anya fájdalomával egy bevégzett tragikum után találkozunk, s erre már nem lel az anyai szív vigaszt. Az *Ecce Homo* Madonnája hatásosabb,

CORREGGIO EGYIK KÖVETŐJÉNEK FESTMÉNYE: KRISZTUS VISZI A KERESZTET.

KÉPEK CORREGGIO LEGÚJABBAN MEGJELENT ÉLETRAJZÁBÓL.

s Correggio követői ezt a Madonna-typust utánozták leginkább.

A harmadik kép is a pármái képtárban van, melynek fő dísz a *Madonna szent Jeromossal*. Ennek csak egyik részletét mutatjuk be. Ezt a képet 1523-ban Donna Briseide Colla rendelte meg. A gyönyörű festmény sok viszontagságon ment keresztül, míg Pármában végkép megállapodhatott. A Madonna szépsége, a kis Krisztus gyermekies alakja, ki baljával szent János hajjával játszik, a kiválóan szép angyal, ki nyitott könyvet tart Krisztus elé, egyenként és összesen remek alkotások.

Ganymedes elrablása Jupiter sasa által, a bécsi császári képtár tulajdona. Világosság és árnyék egyenletesen egymásba olvadva oszlik meg e pompás festményen, melyet a színezés szépsége emel.

Mária és a holt Krisztus a pármái képtárban levő *Pietà* egy részlete, melyen ismét a fájdalom anyával találkozunk, ki fia halálán kétségbe esett. A lelki kín ily megkapó kifejezésének ábrázolása szinte lehetetlen, ha a művész azt részben át nem éri.

A következő három kép már nem Correggio műve, hanem a követőié. *Anyák adományokat osztogatnak* a pármái képtárban levő *Mária fogantatása*-nak részlete, festette *Giro-lamo Mazzola-Bedoli*, ki Correggio után képezte magát, ki ha mesterének mögött állott is, kompozíciója, tipusai és színei bizonyos eredetiséggel bírnak. A képen Correggio hatása el nem vitatható, mit az áttetsző színezés, a színek és az árnyék gyöngédsége bizonyít. Szintén a pármái képtárban van *Krisztus a mint a keresztet viszi*, de a kép festője ismeretlen. Eleinte Correggio fiatalkori művének tartották; de nem az, mert sokkal nagyobb fogyatékos-ságot tüntet fel, semhogy annak el lehetne fo-

gadni. A brutalitást, melyet a képen a szolgálk Krisztussal elkövetnek, Correggio nem ilyen nyersen festette volna. A jobb sarokban újultan lerogyó Madonna és az őt felfogó Mária Magdolna emlékeztetnek leginkább az ő modorára, de ezek is híján vannak az ő finom felfogásának.

Anápolyi múzeumban van *Giro-lamo Mazzola-Bedoli* egy másik festménye, egy allegorikus kép. Parma mint vértés hölgy van ábrázolva, ki baljával a pajzsra támaszkodik, jobb-jával pedig magához öleli a vértbe öltözött Farnese Sándor herceget, ki jobb kezében kardot tart. A felső bal sarokban egy angyal megfujja a harzi kürtöt. Az allegorikus képnek a középpontja egy arckép, a fiatal herceg képe. A mi a képen Correggióra emlékeztet, az a nő arca; a többi idegen szellem alkotása.

Végül megemlítjük, hogy *Correggió*nak Budapesten az Országos Képtárban is van egy szép Madonnája, melyet szintén bemutattunk. Ez a Madonna-kép azt a jelenetet ábrázolja, a mint Mária a kis Jézust szoptatni készül, s a kis Jézus bal kezével a mellette álló angyal felé nyúl, ki gyümölcsessel kínálja. A festmény, mely az Esterházy-gyűjteményből származik, a szerető anya és Krisztus gyermekked kíváncsiságának legélteljesebb, legigazabb kifejezése.

Dr. Nyári Sándor.

EL-HAMID.

Elbeszélés. Angolból fordította S. V.

A boldogult Mehmed Tevfik khedivéről még legnagyobb ellenségei sem mondhatták, hogy fősvény. Minden keleti ember szereti a pénzt s így a khedive is azon volt, hogy kincstárát minél jobban megtölthesse, de azért alkalom adtán bőkezű, sőt pazar is tudott lenni, mikor aztán tőle könnyűszívvel bármit lehetett kapni. Lovat azonban a ménéséből senkinek sem adott. A szuezi

CORREGGIO: ECCE HOMO.

csatorna megnyitására Egyiptomban járt európai fejedelmeknek nagyon megtetszettek ugyan az alkirály remek arab paripái, de Ismail pasa úgy tett, mintha a dicséreteket nem értette volna, végre pedig egy némely európai miniszternek, ki ura nevében a lovak árát kérdezte, kiterő választ adott. Igaz ugyan, hogy Ismail pasa III. Napoleon császárnak és még néhány uralkodónak arab lovakat ajándékozott, de ezek nem tulajdon ménéséből kerültek ki, hanem benszült lókereskedőktől vásároltatta.

Ismail Tevfik pasa követte, ki lovak dolgában ép oly fukar volt mint elődje, sőt az arab lovak kivételét szigorú büntetés terhe alatt megtiltotta. Mindezek mellett is kéz alatt sok arab ménlő került Európába, míg csak a khedive néhány csempészt fel nem akasztatott.

A khedive méneseibe idegen embert nem bocsájtottak, kairói istállóját pedig sokkal szigorubbán őrizték, mint a háremet.

Ezelőtt hat évvel valami Webb Jakab nevű ember, Amerika egyik leghirebb és leggazdagabb lótenyésztője, kinek méneseiben évenként 4—5 ezer csikót nevelnek, arra a gondolatra jött, hogy Egyiptomból legalább négy ménlovat szerezzen ménésébe. Ámde két ügynöke azzal tért vissza Kairóból, hogy ott telivér arab lovat kapni nem lehet, s hogy a rendőrfőnök, mielőtt szándékukat megtudta, legott kitiltotta őket a városból. Az erre vonatkozó parancsot még az Egyesült-Államok képviselőjének személyes közbenjárására sem vonták vissza.

Ily előzmények után más ember az egész dolgot abban hagyta volna, de Webb mint afféle makacs és szívós amerikai, arra határozta el magát, hogy a lovakat Tevfik pasa mindén tiltmán ellenére is megszerzi.

— Pénzzel, — mondá Webb, Kairóból visszajött ügynökéhez fordulva — sok pénzzel mindent meg lehet venni. Csak az a kérdés, kinek a markába jusson az arany?

— Meglehet, — felelé az ügynök, — hogy a pénzt elfogadják, de az is meglehet, hogy az embert minden teketória nélkül felkötik, a mint az már tényleg meg is történt...

— Mese beszéd; keleten, a baksis hazájában, különösen pedig Egyiptomban, hol még a három-ezer év előtt elhalt királyok csontjait is eladogatták, — a khedive hálóköntőse is licitálók.

CORREGGIO: MADONNA. (Budapesten, az Országos Képtárban levő festmény.)

KÉPEK CORREGGIO LEGÚJABBAN MEGJELENT ÉLETRAJZÁBÓL.

Girolamo Mezzola-Bedoli: Anyak adományt osztogatnak.
Részlet a «Mária fogantatása» című festményről.

— A mint gondolja, uram. Jó lesz azonban, ha e földi dolgait elintézi, mielőtt Kairóba lovat vásárolni indul!

Webb ur azonban nemcsak a vendégszeretetet nem tett, hanem elindulása előtt Delmonico new-yorki éttermeiben fényes diszlakomát adott, melyre ismerősein kívül számos üzlettárs is hivatalos volt.

Harmadnapra Webb a németországi Lloyd egyik gőzösen Kairóba utazott. Egy fél millió dollárra szóló bankutalványon kívül még néhány ezer aranyat is vitt magával, sőt a mi több, a külügyi államtitkárnak egy sajátkezű levelét is birta, melyben a Kairóban székelő amerikai követ különös figyelmébe ajánlotta, a nélkül, hogy utazásának tulajdonképeni céljáról említés tételét volna. Webb csinos külsejű, alig 40 éves agglagény volt, ki csak azért nem nősült meg, mivel attól tartott, hogy a családi élet örömei és gondjai lovaitól távol tarthatnák, erre pedig még gondolni sem akart.

Kairóban Webb a Shephard-féle fogadóban ültette fel táborát és a vendégszerető neve mellé semmit sem írt, mi angol fogalmak szerint azt jelenti, hogy az illető utas úri ember, kinek a pénz elköltésén kívül egyéb foglalkozása nincsen.

Kairóban ép úgy, mint Nizzában vagy az olasz Rivierán, a tavasz első két hónapja alatt tömredék idegen fordul meg, kiket az unalom legfeljebb a Nilus első vízeseihez, vagy Memphisbe szokott üzni, honnan néhány nap múlva teljesen kimerülve ismét a kényelmes angol szálloda ét- és játéktérmeibe térnek vissza.

Webb főképen földieit kerülte, de a többi vendégek társaságát sem kereste, nehogy valaki

tőle utazása célját kérdezhesse, mire a legelső bemutatás alkalmával még az amerikai követ sem volt kíváncsi, vagy legalább úgy tett, mintha nem lenne.

Kairó utcáin, vagy a híres Subrah fasorban telivér arab paripát nem lehet látni. A fényes fogatok többnyire angol lovakkól vannak összeállítva, egy-egy egyiptomi lovas főtiszt pedig magyar vagy angol félvéren szokott ülni. Mindez nem zavarta meg Webb nyugalmát, ki mielőtt terve végrehajtásához látott volna, a nagy város minden zegét-zugát bejárta. Egy alkalommal szeme két remek testalkatú hófehér öszvéren akadott meg, melyeket egy vén fellah kötőféken vezetett. Azon kérdésére, vajjon a két öszvér nem eladó-e, a fellah nemmel felelt.

— A két állat oly nemes vérből származik, — mondá a fellah, — mint akár a khedive kedvenc paripája.

Ezen szavak arról győzték meg Webbet, hogy szakértő emberrel van dolga, kitől esetleg hasznavehető utasítást vagy tanácsot is nyerhetne.

Webb csekély nyelvismeretét a vén fellah olasz-, angol és francia szótáradékkal egészítette ki, melyeket mint hajcsár és kalauz idegen utazóktól elsajátított, s így Webb különféle kérdéseire érthető feleletet kapott.

— Tudd meg, uram, — mondá a többek közt Ben-Gerab, — hogy arab embertől tisztá, nemes véru tenyészlóvat csak úgy kaphatsz, ha az illető családjával rokonságot tartasz, vagy pedig valami módon lekötöztetted teszed. Pénzért nálunk nemes lovat nem adnak. A khedive méneseit és istállóit éjjel-nappal ezer szem őrzi, a mely lovat pedig vándor törzsek nevelnek, attól soha meg nem válnak. Tudtommal az El-Hamid fajból, melytől a próféta Alborakja származott, még két ménlő van, meg tán néhány kanca és csikó, de ez már nem bizonyos. A lovakat utoljára Darbur vidékén láttam, hová két angol tisztet kalauzoltam a khedive seregéből, kik szintén oly járatban voltak, mint te uram. Egy ferman és sok arany pénzt vittek magukkal. A fermanban Nari pasa, a khedive kedvence, a két tisztet minden igaz hívő kiváló figyelmébe ajánlotta, az arany pénzen pedig másutt ötven lovat vehettek volna. Nos, uram, fáradságuk teljesen kárba veszett. A lovak tulajdonosa, Ben-Zarib, az idegeneket sátrában vendégül fogadta, asszonyai kiszolgálták őket, fiaik alkalmuk fölött örködték, de mielőtt az angolok a lovak eladásáról beszéltek, Ben-Zarib egyszerre elnémult s mindaddig egy szót sem bocsájtott többé ki száján, míg csak az angolok sátrát el nem hagyták. Ben-Zarib egyik leányának a fiatalabb angol tiszt nagyon megtetszett ugyan, ki tudja, mi lett volna a dolog vége, ha az angolok el nem utaznak.

Webbet a fellah elbeszélése kíváncsivá tette. Föltette magában, hogy nemcsak Ben-Zarib híres El-Hamid fajú lovait, hanem annak leányait is szemügyre veszi. Ben-Gerab, kinek akkoriban elég szabad ideje volt, megígérte, hogy Webbet négy nap alatt Darburba vezeti, mely célra pompás öszvéreit s vezetékül még egy erős csontú lovat ajánlott fel.

A mondott időre Webb kalauzával Darburba ért, hol elővigyázatból az ottani katonai parancsnoktól négy lovas legényt kért, kikkel aztán a pusztában vándorló Ben-Zarib fölkeresésére indult.

Útközben néhány Darburba utazó beduintól arról értesültek, hogy Ben-Zarib családjával régi táborhelyét nem hagyta el, miért is sátrait még napnyugta előtt könnyen megtalálhatják, a mint ez csakugyan meg is történt.

Ben-Zarib vendégeit elég szívesen fogadta és egy cseppet sem haragudott, midőn Webb őszintén kijelentette, hogy a híres El-Hamid fajbeli lovak megtekintésére jött. Tudja ugyan, hogy a lovak nem eladók, de Egyiptomban járván, nem akarta elmúlasztani, hogy Ben-Zaribet, kedves családját és világhírű lovait meg ne lássa. Elmondta, hogy maga is lötenyész, még pedig egy másik világrészben, melynek nevét Ben-Zarib nem is hallotta. Vacsora után a család nőtagei is a sátor előtt gyülekezvén, Webb oly ügyesen vitte dolgát, hogy az itt járt két angol tisztnek feltűnt fiatal leányt is megláthatta. Esményi szépségű nő volt, a kihez hasonlót Webb sem Amerikában, sem pedig Európában nem látott. A szép Zadejla fekete szeméi annyira megigézték, hogy az El-Hamid faj hófehér

sörényű ivadékaire többé még csak nem is gondolt.

A Ben-Gerab tolmácskodása nyomán folytatott élénk társalgásból Webb megtudta, hogy Ben-Zarib már régóta Kairóba készül, hol újabb szerkezetű löfegyvert s nyereget akarna venni, miután pedig Webb, kinek finom modora és őszintesége az egész családra a legjobb hatást tette, arra ajánkozott, hogy Ben-Zaribot elkíséri, abban állapotok meg, hogy a házi gazda két fiával és három leányával csakugyan Kairóba utaznak.

Harmadnapra a kis karaván, melynek nőtagei tevékenül ültek, utra kelve aránylag rövid idő alatt Kairóba ért, hol mindannyian a Shephard fogadóba szállottak.

A nagy város zaja, a szokatlan életmód a sivatag vándorló lakóit eleinte nagyon meglepte. Webb tanácsára a hölgyek a kairói divat szerint öltözködtek, mely részben az udvarias Webb Ben-Zarib kezére járva a szabó, cipész, divatárúsnő számláit Ben-Zarib erszényéhez mérten állította ki, és a különbözetet a maga zsebéből fedezte. A szép Zadejával Webb Ben-Gerab tolmácsolása nélkül csak keveset társalaghatott, de a hölgy ragyogó szeméi oly sokat beszéltek, hogy egy napon Webb Ben-Zaribtól a leány kezét megkérte. A furfangos Ben-Gerab, ki a dolgok lefolyását éber figyelemmel kísérte, a vallás, rangkülönbség és vagyoni viszonyokra vonatkozó kérdéseket Ben-Zaribnak oly ügyesen magyarázta meg, hogy az még Nari pasa közbenjárása nélkül is, — melyet Webb az amerikai követ befolyása nyomán eszközölt ki, — megnyerte az apa beleegyezését. Hozományul a menyasszony három El-Hamid fajbeli remek ménlovat kapott. A lovakat Ben-Gerab és még két arab szolga Amerikába kísérték, Webb pedig fiatal feleségével hosszabb nászútra menve, Európa fővárosait járta be, hol a szép Webbné asszony mindenütt óriási feltűnést keltett.

Mostanában az El-Hamid fajból nevelt ivadé-

Correggio Ganymedes elrablása.

kok egész Amerikában oly híressé váltak, hogy mint paripák legfeljebb holmi Vanderbilt, Mackay vagy efféle százszoros milliomosok istállóiban találhatók.

TISZA.

Hamvas sárga habok, szőke Tisza-folyó,
Hallgasd meg a dalom!
Ne zugi füzes erdő, örökösen zsongó,
Állj meg vízi-malom...
Hulló permetegjét kereplő vitorlád
Ne szórja egy percze,
A mig oltogatom lelkeim égő szomját
Énekebe helelve.

Szőke Tisza, rólad olyan réges régen
Elmondani vágyom,
Te vagy az én földön bolyongó testvérem,
Hasonlatos másom;
A te életednek más idegen földön
Folytatása nincs már,
Magyar vagyok én is! itt ringott a bölcsöm,
Koporsóm is itt vár.

Nem rengeti képét a mi keblünk mélye
Másik táj égének,
Hullám-susogásod: dalaim zenéje,
Mit máshol nem érnek.
Partok között járok, mély medrét megásta
Utannak az élet,
De mint te, ugy én is, a szabadban járva,
Lelkem, testem éled.

Mint vized folyása, szélesebb a kedvem
Mezőn, réten lejtve,
Ha városban vagyok, benn a kő-ligetben,
Lidércz ül keblemre;
Odakinn ragyogóbb tüköre lelkennek,
Érzem a fényzárnat,
S gondjaim hajói könnyedén lebegnek,
Hol szabad szél járhat.

Olyan vagyok, mint te, medrem közé esve
Bandúkólok gyakran,
De azért ki ismer, sejtí, tudja egyre,
Mit hordok magamban;
Oh mikor te megnősz, s haragos erőddel
Tördeled a gátat!...
Szunnyadó lelkeim sokszor éjig nő fel, —
S van, ki már így látott.

Testvéreként hasonlít utunknak iránya
Azután még egyben,
Kanyarog ösvényem, mintha veled járna
Czéltalan és resten;
Elhagyott vidékre visszajár a lelkeim,
Álmoknak is élek,
Melegebb vidékre de azért mi ketten
Óda tartunk délnek.

Kisteleki Ede.

DALOK A TENGERRŐL.

Csend.

Kis sziklapadon ülök, a víz halkán dalol,
Egy hajó füstje kéklík ott messze valahol.
Az égen bárányfelhők, átszűrődik a nap,
Sápadt fényben csillámlik a zöldes színű hab.

Egy kis fodor se rezzen a végtelen vizen,
És a milyen a tenger, ép oly csendes szívem.
Fájdalma nem hullámzik, nem rezg egy indulat...
A víz lágyan morajlik a sziklás part alatt.

Harangszó.

Kis csolnakunk künn siklott a végtelen vizen,
Tengeren s mennyen kívül nem látszott semmi sem.

A déli nap szikrázva ontotta sugarát,
Izzón, reszketve omlott a tiszta légen át.

... S egyszerre messze, messze megszólalt a harang,
Mint túlvilágról, halkán rezgett felénk a hang.

Az evezős kezéből kisiklott a lapát...
Halkán mormolni kezdte az Ave Mariát.

Csend volt... A csolnak állott... Nem mozdult
semmi sem.

Csak a harangszó szállt át a végtelen vizen.
Pásztor Árpád.

Girolamo Mezzola-Bedoli: Párma magához öleli Farnese Sándort.

HAGYJATOK BÉKÉN.

Tudom én jól azt: többet is tehetnék,
Életrevalóbb is lehetnék;
Tudom, hogy sokat álmodozom tétlen,
Míg tün' az idő észrevétlen...

Tűnő idővel — méla búval látom —
Száll, repül édes ifjuságom...
Maholnap im, a kereszttúra érek
S választanom kell: merre térek?

Már látom is magányos kis ösvényem,
Ott kanyarog az erdőszélen —
Fel, fel napfényes, virágos halomra...
A szívem, lelkeim arra vonna!

Azon szeretnék álmodozva jární,
S a czélnál, a tetőn megállni!
— Az az ösvény: a te utad, költészet,
Az a tető: az örökélet...

S látom amott: az élet országútját.
— Lihégye százan, ezren futják —
Sivatagba vész... nem látszik a vége...
A vándor kidől az útfelre...

Sejtem én, érzem: arra kell majd nékem
Lemondó, fájo szívvel tórnem;
... Hagyjatok békén — a míg odaérek:
Legalább édes álmaimnak élek...

Lampérth Géza.

AZ ÉRZÉKEK CSALÓDÁSAI.

A székelyekről ismeretes többek közt az az adoma is, hogy egy alkalommal kissé boros állapotban átúsztak egy tatárkával bevett szántóföldet, mert azt hitték a szél által lengetett pirosas növénytütegről, hogy a Vörös tenger mellett vannak. Az adoma még azt is hozzáteszi, hogy a merész munka a csoportnak látszólagos veszteségével járt, mivel a vezető így számolván meg magukat: «En vagyok én, János egy, Péter kettő s így tovább», eggyel mindig kevesebbnek találta a tengerből kijöttéket, mint a mennyien elindultak.

Természetes, hogy ez csak adoma. Hasonló csalódások azonban igen sokszor fordultak elő a valóságban s egy csomót a történelem is föl-

jegyzett. Így már, Diakonus Paulus longobárd történetíró említi, hogy a herulok egy ízben a longobárdok elől menekülve, virágzó lenvetéshez értek s ezt tónak névzén, úszni kezdtek benne, úgy, hogy üldözőik könnyebben utólrhették és leöldösték őket. Egy másik regeszert elbeszélés szerint a lakodalmi menet elején a menyasszony egyszerre egy kiáradt patakot lát maga előtt, melyen semminemű híd nem viz keresztül. Hirtelen felhajtja a szoknyáját s épen a vízbe akar lépni, mikor a völgyéne figyelmzetésére észre veszi, hogy az a víz tulajdonkép virágzó len. Bilkis egyiptomi királyné a rege szerint meglátogatván Bölcs Salamont, a fogadóteremben vizet látott s lehúzta a cipőit; mire a zsidó király figyelmeztette, hogy az nem víz, hanem a padló fénye. A magyar Fausról, Hatvanról is fenmaradt az a rege, hogy nagy vizet támasztott egy táncmulatság közben, mi meglátva az asszonyok, sikoltozva fogták föl szoknyáikat, hogy meg ne ázzanak.

Van példa az ellenkező esetre is, mikor nem vizet képzelt az ember maga előtt, hanem az igazi vizet nem látja. A római Mattai-féle villában van egy régi barlang, a hol a rege szerint egykor Egeria istennő tartózkodott. A barlang alján levő viz oly világos, hogy alig lehet megkülönböztetni a levegőtől; ezért rendesen senki sem veszi észre, s a látogató belelép, a mi aztán, a vezetőknak nagy mulatságot szokott okozni.

Az ilyenmű csalódásokat már régi időkben is igyekeztek mesterségesen előidézni. Blank József Bonavita svájci pap, a jelen század elején mohából, fából, madártollakból, magvakból, lenből s a lepkek himporából összeállított egyveleggel oly ügyesen utánortza a schaffhauseni vízeseit, hogy a nézők valóságilag látni vélték a Rajna zubatagát. Ugyanó készített még utánzatokat a Vezúv kitöréséről, melyben a tüzet a tücsök szárnyaival jelezte, továbbá egy tengeri vihar képet, melyért egy angol 4000 forintot ígért.

Csalódásokat nyújt számunkra maga a természet is nagy bőségben. A bibliában a bírák könyve beszéli, hogy a moabiták napfölkeltkor a folyót olyanak látták, mintha vég folyt volna benne. Igen gyakran jegyezték fel többek közt

azt a tüne ményt, hogy felhőnek nézték a szünyögek serégét. Ansbachban egyszer a tüzoltók is kivonultak, mivel naplementekor oly rengeteg hangya tömeg repült el a város felett, hogy füstfelhőnek látszott. Nürnbergben nem rég, 1886 május 15-én, 16 fok melegben s derült égboltozat alatt hirtelen havazni kezdett; csak később vették észre, hogy a látszólagos hópelyhek a szél től tovasodott virágszirmok voltak. Rómában a híres Santa Maria Maggiora templomot is ily esodás augusztusi havazás emlékére építették. Az Európában megfordult afrikaiak a hó láttára rendesen azt hiszik, hogy gyapot hull az égből s még gyakoribb eset, hogy európaiak az ágyúdörgést kezdődő zivatar morájával tévesztik össze. Egy szóval, csalódás mindenkor és mindenütt érheti az embert.

dal. Ezek ilyenkor mindig kivonultak a feltámadási körmenetre, puskával közbe durrogtak az énekek. A czehek zászlók alatt sorakoztak. Most nagyobb városokban a katonaság adja meg a fegyveres parádét. Az iskolás gyermekek elmaradhatatlanok, a lányok virágos fővel. Mindenki díszbe öltözik.

A templomok ilyenkor nagyon szűkek. A tömeg künn a szabadban vár. Mikor aztán oda bent a pap eléneki: «Krisztus föltámadt, alleluja!» utána zeng a kath. egyház egyik legszebb éneke: «Föltámadt Krisztus e napon, alleluja.» A harangok megzúdulnak, s az ünnepi körmenet megindul a templomból a szabadba, hogy hirdesse a föltámadást. Az útba eső házak ablakait kivilágítják, a házakat földiszitik. A levegőt betölti az ének és a tömjén, s a csöngetyű éles hangja, mely a szentség közeledését hirdeti. Selyem mennyezet alatt viszi a pap a szentséget,

a körmenetben, egy század gyalogsággal és zenekarral.

Képünk a szervitarend templomának processzióját mutatja, a mint a Károly-kaszárnya előtt a Gránátos-utczában halad.

EGYVELEG.

* A sarkvidék és Nansen. Sir Clemens Marcham az angol királyi földrajzi társaság igazgatója, a Nansen éjszaksarki utazásáról érdekes fölvizsát tartott. Fejtegeti, hogy Nansennek nagy érdeme az, hogy most már folytatólagos megfigyeléseket tehetünk a tenger folyásáról és a meteorológiai viszonyokról. Az a föltevés, hogy a sarkot nyílt tenger környezi, nem felel meg a valóságnak. Azelőtt azt hitték, hogy a part felé folyó meleg tengeri áramlatok a felszínre jutnak. Nansen bebizonyította, hogy ez képtelenség, mert ez áramlatok soha sem

HÚSVÉT-SZOMBATI KÖRMELET BUDAPESTEN, A KÁROLY-KASZÁRNYA ELŐTT.

Jantyk Mátysa rajza.

A FÖLTÁMADÁSI ÜNNEP.

A katolikus egyház nagyhéten üli legnagyobb ünnepeit, a szeretet vallása alapítójának köszönését, halálát s befejezi legfényesebb ünnepével, a föltámadással.

Komor és gyászos a templomokban minden. A feszületeket eltakarták már előbb, az oltárokat is megfosztják minden díszektől, a harangok elnémulnak. Dél előtt az evangelisták passióit énekelik, délután Jeremiás siralmait. Nagy-pénteken a templomok Krisztus sirjává lesznek. A templomok rendes szertartása csak nagyszombaton tér vissza, s délután vagy este ülik meg a föltámadás ünnepét. A görög-katolikusoknál ezt ma is húsvét hajnalán tartják meg, mert akkor támadt föl Krisztus, de a római katolikusoknál, hogy mindenki részt vehessen a szertartáson, az alkalmasabb szombat estére tették az ünnepet.

A katolikus világban mindenfelé nagy ünnep ez. A negyven-napos böjt is most ér véget, a természet ébredése szintén hatással van a vallásos újatosság hangulatára. A püspökök, főpapok mind jelen vannak székhelyeiken, s az egyházi szertartásokat ők teljesítik a legnagyobb fényvel. Hozzájárulnak ehhez a politikai és katonai hatóságok. Régen majd minden városnak volt polgári őrsége, tisztes polgárok csapatja, uniformisban, csákóval, kovás puskával, tarsolyos kard-

dal. Ezek ilyenkor mindig kivonultak a feltámadási körmenetre, puskával közbe durrogtak az énekek. A czehek zászlók alatt sorakoztak. Most nagyobb városokban a katonaság adja meg a fegyveres parádét. Az iskolás gyermekek elmaradhatatlanok, a lányok virágos fővel. Mindenki díszbe öltözik.

A püspöki székesegyházban a föltámadás ünnepével fejedelmi pompát fejtenek ki. A káptalan, az összes papság, a papnevelő intézet, a helyi hatóságok, a katonatiszti kar mind részt vesz a körmenetben. Lengnek a zászlók, égnék a viaszgyertyák, s föl-föl harsog a katonai zene.

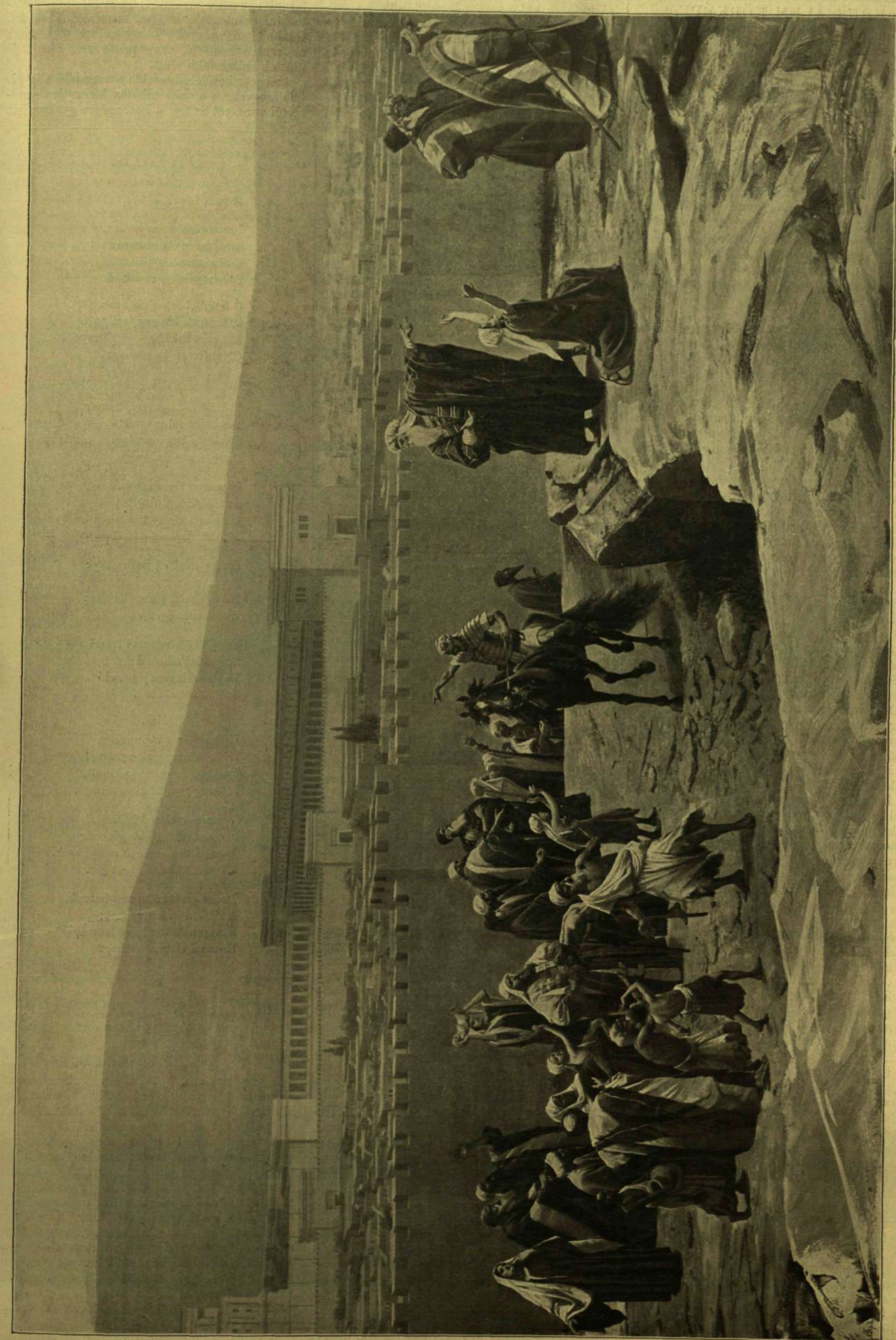
A fővárosban a föltámadás ünnepét a kisebb templomokban már délután 3-4 órakor megtartják. Ezekben csak a templomban hordozzák körbe a föltámadás képét. A külön plebániákban azonban az esti órákban végzik el a szertartást. A Belvárosban a három közel eső nagyobb templom: a ferenczieké, a plebária és a szervitáké sorrendet tartanak. Legutoljára, 7 órára marad a szerviták újatossága. A körmenet kivilágított utcákon kerüli meg azt az épület-tömeget, melynek egyik homlokzata a szervita-templom és a zárda. A szomszédos Károly-kaszárnya tisztikara is mindig részt vesz

kerülnek felszínre és e szerint nem is képesek a sarki tenger jegét fölolvasztani. S bár Nansen véleménye szerint, nyáron, elegendő kutyákkal el lehetne jutni a sarki vidékhez, de ez fölöleges fíradás volna, mert a sarki jégmezők miben sem különböznek a 100 mérfölddel magasabban fekvő vidéknél. A Nansen véleménye szerint legezészerűbb volna egy uszó laboratóriumot öt évi időre éjszakra küldeni, mert csak a sarki tájnak hosszabb megfigyelése után lehetne a tudománynak hasznot hajtani.

* Angliában ez idő szerint valóságos ajándékozás mánia ütött ki. Nehány nap lefolyása alatt Sir Blundell Maple az egyetemi kórház alapít 1,440,000 frttal gyarapította; Iveagh lord két közhasznú intézetnek 3,500,000 frtot adott; Lady Wallace pedig több milliót értékéért ajándékozta az angol nemzetnek. A londoni Lord Mayor hivatalában az indiai éhínségek számára 4,800,000 frtot irtak alá, mely összesen felül a külön kiadott aláírásiveken 5 millió frtot gyűjtöttek. Megjegyzendő, hogy ez az óriási összeg tizenegy nap alatt készpénzben befizetett s legott rendeltetési helyére el is küldetett.

* A legegészségesebb hely a földön látszólag Aunome francia falu, hol 40 lakos közül 23 már 80 évnél idősebb s köztök egy száz évesnél.

* Az osztrák-magyar hadseregben a múlt év végén 15,880 tényleges tiszt volt s köztük 3534 nemes, ezek közt 37 herceg, 257 gróf és 495 báró.

A «KRISZTUS KERESZTRÉFESZÍTÉSE ÉS JERUZSÁLEM» CZIMŰ ÚJ KÖRKÉP BŐL.

KRISZTUS A KERESZTFÁN ÉS JERUZSÁLEM KÖRKÉPE.

Az 1893-ban megalakult «Feszty körkép-társaság» nálunk is meghonosította a körkép festészetet s első lépével, a «Magyarok bejövetele» a legnagyobb mértékben megnyerte a magyar közönség osztályon elismerését. E kép most már útban London felé, a hol legközelebb ki fogják állítani, hogy az angolok is gyönyörködhessek eme szép magyar alkotásban.

A «Magyarok bejövetele» után a Feszty körkép-társaság a mult évi június 8-ikán végbe ment díszmenetet fogja lefestetni, mely feladat megoldására Eisenhut Ferenc festőművésznünk vállalkozott, kivel e festmény létrehozásában több festőművésznünk: Ujváry Ignác, Mark Lajos, stb. fognak közreműködni. A nevezett művészek tanulmányai érdekében legközelebb meg is kezdik körjárjuk az országban az egyes banderiumi csapatok vizsgálása s az alakok arcképi felvétele érdekében.

Míg ez a körkép elkészül, a társulat ez időt a «Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem» körkép megszerzésével vélt a legjobban kitöltetni.

A társulat igazgatója, Feszty Gyula, külföldi utazásai alatt ismerkedett meg Frosch Károly és Krieger József müncheni festőművészekkel; ők voltak azok, kik Pighlein Brunó — azóta már elhalt — hírneves festőművésszel és a müncheni festészeti akadémia tanárával 1885. év folyamán a szent földre utaztak, hogy ott, a helyszínén, ezen kép megfestetése czéljából tanulmányokat végezzenek. E tanulmányi kirándulás eredménye volt az említett nagyszabású mű, mely mindenütt nagy tetszést keltve, eleinte Münchenben és Berlinben volt kiállítva, a honnan Bécsbe került a Prater-úti körkép-épületbe, a hol azonban az 1892. évi április 28-án kiűtött tűzvész alkalmával elégett.

Pighlein halála után Frosch és Krieger munkatársai segítségével újra megfestették a jelenlegi kiállítás tárgyát képező körképet.

A festőművészek Jeruzsálemben engedélyt nyertek a görög pátriárkától, hogy a szentsírt templom kupjáról tekinthessék át a várost és környékét s tehessék meg szükséges fölvételeiket. De különben is mindent elkövezték, hogy a mennyire csak a régészet, történelem és hagyományok segítségével lehetett, korhű képet alkossanak.

A körkép valóban megrázó hatással van a szemlélőre. Mintha valami láthatatlan erő hirtelen kiragadná az embert ebből a mostani világból s áthelyezné egy teljesen más világ, más élet közepébe s közvetlen szemlélőjévé, részesevé tenné azon rég lefolyt, világraszóló eseménynek, melynek magasztos emléke most, majd kétezer év múlva is, annyi millió meg millió hívő lelkét eltölti.

Ott áll előttünk a Golgotha alacsony, szakadékos hegye, melynek omladékos oldalából feketés barna, repedezett szikladarabok meredeznek elő.

A lapos tetőn ott magaslik ki a három kereszt... Két lator közepette, arccal nyugatra fordulva függ a Megváltó, közel a kimúláshoz. A nap elsötétedése, mely a hatodik órától a kilencedikig (12-től délután 3-ig) a földet beborította, immáron megszűnt; csak végkép elmuló árnyéka észlelhető még a láthatáron, míg Krisztus feszületét földöntúli világossággal özöml körüli. A Megváltótól jobbra, bizalommal fordítva feléje arcát, függ Dismas, a lator, mintha az Urnak éppen e szavait hallgatná: «Mondom te néked, még ma velem léssz a paradicsomban!» Bal felől Geszmas, a másik gonosztevő függ, kinek hegyes szakállú arcán most is ott ül az elvetemültség kifejezése.

A Jézus keresztje alatt ott látjuk Mária Magdolnát, mellette szűz Máriát, Jánost, a kedvenc tanítványt. Oldalt áll Lázár testvérével, Márthával és Simon. Előttük látjuk Veronikát is a verejtékes kendővel és valamivel jobbra a halom szélén Nikodemust és Arimathaeai Józsefet. A kereszttől balra és sziklán ül egy csoport római katona, a kik örködésre vannak kirendelve s most éppen kockáztatnak az Urnak ruháira. Parancsnokuk egy bíbor köpenyes kapitány, a ki a kereszttől jobbra áll; mellette Longinus nevű szíves katona áll hosszu dárdájával, s várja a parancsot, hogy dárdáját a szent testbe döfje.

A Golgotha alsó részén, a katonák csoportjától balra áll egy csapat ősz szakállú, kaján arcú irástudó és különböző népség, közöttük szegények, betegek és koldusok, a kik jöltevéjük méltatlan halála miatt zúgolódnak és a kiket Kajafás, a főpap, izgatottan hadonázva csillapítani igyekezik. A Kalváriával szemben, a joppei úttól balra látható az áruló Judás, a mint rémült tekintettel néz a Kalvária felé és rohan a hegynek; lépteit egy félig elszáradt olajfa felé irányozza, és szándékát ezzel világosan elárulja. Ettől valamivel jobbfelé áll egy terpentinfá, mely alatt hűsvéti zarándokok pihennek és megdöbbenve tekintenek Judás felé. A Kalvária-hegytől jobbra, Arimathaeai József háza mellett látható az általa sziklába vágott sír, mely ideiglenesen magába fogadta a Jézus holttestét.

E mélyen megrázó csoport mögött terjeszkedik el egész panorámájában és szépségében Jeruzsálem városa, míg a háttérben az olajfák hegyének csúcsai magasodnak. A legmesszebb eső háttérben látszik a Moabit-hegység, melynek kopár szikláiról visszaverődnek a fénylő nap sugarai.

A város éjszakai részén szelid lejtővel emelkedik egy hegy, mely kelet felé az Olajfák-hegyével olvad össze. Ez a Scopus, melyen Titus, a hadvezér és később római császár, a ki Krisztus után 70-ben Jeruzsálemet bevette, az ostrom előtt 80,000 harcosával tábor ütött. A Scopuson keresztül köves út vezet Názarethbe és Damaskusba. Ez úttól jobbra látszik a Jeremiás barlangja, a hol a legenda szerint Jeremiás próféta sírjait megírta.

Valamivel hátrább, de ugyanazon úthoz közel sötétlenek az u. n. királysírok, nagy sziklába vágott sírkamrák. Az előtérben, közelebb a városhoz látni több mezei házat, körülveve olajfáktól; de van közöttük néhány palma-, ciprus- és terpentinfá is. Jeruzsálem mögött ott látjuk a 804 méter magas Olajfák-hegyet, mely éjszaktól délfelé nyúlik. A hegyen keresztül két út vezet, melyek közül a jobbra elnyúló az Olajfák-hegye mögött mintegy 20 percznyire fekvő Betfageból jő, a honnan Jézus ünnepélyesen bevontult Jeruzsálembé. Ugyanazon út mentén, a hegy felső részén fekszik az a hely, a hol Jézus Jeruzsálem fölött sírt. E pontról pompás kilátás nyílik Jeruzsálembre, különösen pedig a templomra és a templomtérre. Ott, a hol ez a két út lenn a völgyben összeér, fekszik a Getsemánkertje a Kidron patakja mellett.

Magá a város úgy terül el a néző szeméi előtt, a minő az Krisztus idejében volt. Két hegyet foglal magába, a Moriát és a Siont, melyeket a Tyropion völgye választ el egymástól. Az elsőt templomhegynek is nevezik, mert ezen állott a híres templom, melynek képét most szemlélhetjük. A sajtáságos épületet kívülről pompás, 25 méter magas csarnokok veszik körül, melyet remek márványoszlopok tartanak.

A templomhoz közel, éjszaknyugat felől ott látható az Antonia nevű római várkastély, melynek az egyik bástyája feltűnően magasra volt építve, hogy a gyanakodó római bepillanthasson onnan a zsidók templomába: nem forralnak-e ott valamit? E várkastélyban székelték a római helytartót, ha Caesareából Jeruzsálembé mentek és így Pontius Pilátus is, a 33. év húsvét ünnepén itt ült törvényt Jézus felett.

Innen tovább délre emelkedik a Sionhegy, melyet a királyi palota koronáz; ezt a Dávid régi vára helyén a nagy Heródes építette és valamint az Antonia, ez is palota és erőd egyaránt. Három hatalmas bástyája van: a Hippikus, a Phasael és a Mariamne, a melyeket Heródes nevezett így el; az elsőt egyik barátjáról, a másodikat bátyjáról, a harmadikat egyik nejeről, arról a szerencsétlen makkabeus Mariamnéről, a kit később kivégeztetett. A Sion többi pompás épületei közül kiemelkednek még a színház és az előtte éjszakra fekvő amphitheatrum, melyek szintén Heródes építményei.

A város különböző kapui közül látható éjszaka felé a damaskusi kapu, nyugaton a kivégzési hely felé nyíló kapu, melyen keresztül Jézus a keresztet a Golgothára fölvitte és a melyen át most sok nép öngönglik ki a városból, hogy bámulja a végbement keresztrefeszítést.

A város kies környékén számtalan alak látható még, a kiknek jó része, úgy látszik, nem is tud a vége ment nagy eseményről semmit, vagy nem törődik vele s közönyösen végzi rendes napi foglalkozását. Így látunk kútra menő lá-

nyokat, asszonyokat, a kik a mélyen fekvő sziklás üregekből merítik meg hosszúkás korsóikat; látunk egy zsidó parasztot is, a ki két sovány számmal szántogatja a sötét rozsdaszínű földet. Odább kisebb-nagyobb karaváncsapatok sietnek a szent város felé, vagy pedig már sártort is ütöttek annak falai alatt.

Az egész kép lebilincselő; a szemlélő alig bír fölfele megválni s a szép alkotás bizonyára rendkívüli vonzerőt is fog a közönségre gyakorolni.

DALOK.

Heine után.

I.

Borongóan kel a tavasz,
Az álma is oly szomorú;
Virág szemébe' bánat ül,
Pacsirta dalba' : mélabú.

Ó hadd el azt a víg mosolyt,
Ó hadd el, édes angyalom!
Könyezz inkább — a könnyedet
Oly szívesen lecsókolom.

II.

Föl, föl fiú, nyergelj hamar,
Vesd lóra föl magad!
S tuskón-bokron váglass, a míg
Duncán várába' vagy.

Lovaspajtásid egyikét
Kutasd ki ott ekép:
«Duncán király két lánya közt
Melyik, ki jegye lép?»

Ha így felel «A barna az»:
Repülve jössz elő!
Ha úgy felel «A szőke az»:
Hired nem égető.

Egy jó kötélre szert teszel
Magaddal elhozod;
Lépésbe' tartva jössz elő
Szó nélkül átadod.

III.

Hiába már a víg mosoly,
Hiába könny az arcodon!
Belőlem az már rég kihalt,
Mít úgy gunyoltál egykoron.

Viszonszerelmed kévsé jó,
Szemednek égő lángja már
Dermedt szívemnek annyi csak,
Mint sirt borító napsugár.

De az gyötör: a meghalunk,
A lélek útja merre tart;
Kihavadt tűz hová leszen,
Hová az elzúgott vihar?

Szűry Dénes.

LEVELEK KELET-ÁZSIÁBÓL.

VI.

Jokohama, 1897 február 13.

A főhadiszállást itt ütöttük fel Jokohamában. Fekvésénél fogva nagyon alkalmas hely. Napjában több vasút indul innen mindenfelé, a hők pedig a világ minden részébe.

A várost három oldalon kies és nem magas dombok körítik, rakva szebbnél szebb vilákkal a japáni módon rendesen kissé nagyon is modoros kertekkel, a hol az anyatermesztés néha a torz alakig alá van vetve a miénktől sokban elütő eszthetikai formáknak. Képzeldünk egy valódi régi mesterkelt kertet, megfordított színházi látcsövön nézve. Ez a legtalálóbb magyarízű; mivel itt minden kicsiny s valóban, ha már ilyen egy kert, jobb ha kicsiny, mintha nagy. Az európai konzulátusok s a gazdagok villái mind itt fenn vannak; csak az üzletek és raktárak vannak alatt.

A városról nincs mit írnom. A ki látott egy japáni várost, az mind valamennyit látta. Ha egyet leirt, valamennyit leirta. Boszantóltag egyformák, ha még annyira bájosak is. Által-

ban a mi itt nem újabb európai utánzat, az mind mozdulatlan, megkövesült egyforma-ság. Ruha, ház, templom, bolt, öltözet, szokások, multság, zene, minden mindenütt e nagy birodalomban teljesen egyformák. Mintha a természet is osztozna ebben az egyformaságban.

Igen nagy vidékeket bejártunk; mert gyorsvonaton az nagyon hamar megy; s mind a mellett nem mondhatom, hogy egy tájképnél többet láttam volna. Japán mindenütt Japán. Még a földművelés előrehaladottsága is növeli e kép egyformaságát. Minden darab föld szabályos, kicsiny. Térsegei kiterített szabályos mintázattal ellátott szőnyegek; hegyoldalai szabályos lépcsőzetek. Falvai játékboltból kirakott telepek.

Itt Jokohamában igen jó társaságban vagyunk. Itt van az olasz konzul, gróf Valentínis, az osztrák-magyar konzul, dr. Bernauer és az atasé Tichtel. Ezekkel már a hajón volt szerencsénk megismerkedni. Együtt tettük meg a nagy utat. Itt van gróf Origeni Orpheus, a finom műveltségű

Természetes, hogy legelőbb is a modern hadászatot, kellett elsajátítania szárazon és vizen. Mít ért volna az európai műveltség, ha a mindenre éhes angol, a kinek már alig van mit hódítani, pár hadi hajóval itt is halomra lödözte volna a városokat. Azért természetes, hogy Japán Európától legelőbb azt vette át, a mivel védheti magát Európa ellen. Hadi tengerészete, az angolt kivéve, minden országgal kiállja a versenyt. Van jól rendezett szárazföldi hadserege is, bár helyzeténél fogva az általános hadkötelezettségre aligha van szüksége. Épen úgy nincs szüksége rá, mint Angliának.

De hiába, az utánzás olyan természet, hogy a hibákat is utánozzuk. Látták, hogy Európa előnyben van. Vakon utánozták tehát még a militarizmust is. Pedig a japáni pénzügyek, a mint ennyi drága reform mellett nem is lehet más-ként, nem nagy rendben vannak. Ebben sem akartak hátra maradni Európától. No ezt aztán nem is volt nagy mesterség megtanulni.

már átvette öltözetünket. Ez már magában nagyon sok európai czikk fogyasztását feltételezi. Tokióban láttunk gyalogságot gyakorlat közben. Jól néznek ki, elevenek, egyenletesen mozognak. Úgy látszik, jól be vannak tanítva; csak bizonyos komikus hatástól nem tud az ember szabadulni, oly kicsinyek. Ez azonban a mai fegyverek mellett alig határoz. A nyers erő tere nagyon megapadott mindenütt a világon. Láttunk huszárokat is. Mindent tudott a japáni utánozni, de a huszárt nem. Úgy ki van magyar-zsinórozva, hogy gyönyörűség volna rá nézni, ha huszár volna; de hát nem az. Lovas roszt, lovagolni pedig nem tud. Nem is lehet ilyen országban, a hol ló alig van, s ha van is, nincs annyi hely, a hol őt perczig vágathatna egy jó ló.

Elmentünk a nagy kiterjedésű Ouyeno-parkba. Szép, óriás fákkal diszlekedő park. Van benne sok mulatóhely, sok templom, szent kútak, Buddha-szobrok.

KÚTRA MENŐ ASSZONY.

A RÓMAI KATONÁK KOCKÁT VETNEK KRISZTUS RUHÁIRA.

A «KRISZTUS KERESZTRE FESZÍTÉSE ÉS JERUZSÁLEM» CZIMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL.

olasz gavallér. Itt van az osztrák-magyar konzulátusnál egy fiatal japáni alkalmazott. Németországban tanult. Szépen beszél németül és nagy műveltségű. Nem is lehet másként. Japánban született, Európában tanult. Utazással egybekötött tanúlással képezte ki magát.

Jól esik Ázsiában is látni legalább egy népet, a mely nem lett, s most már nem is lesz többé európai rabszolga. Hinduk, malajok, szingalézek, birmanok és számtalan más nép, rengeteg milliónyi számban, majd mind angol, de minden esetre európai uralom alatt állanak — a kis Európa dicsőségére s a nagy Ázsia szegényére.

Csak Japán nem hajtott fejet a hódítók előtt. Kína meg tudta övni függetlenségét; de nem tudott eddig lépést tartani a kor követelményeivel. A japáni háborúban kapott lecke óta ott is kezdenek mozogni, s ha nem úgy lesz, mint Kínában többször volt, csak mátló holnapra: akkor a japáni háború Kínára csak áldást fog hozni.

Japán belátta, hogy Európa csak európai fegyverekkel lehet ellent állani. Ezért a lehető gyorsan igyekezett magát azon hatalmi eszközök birtokába helyezni, a melyek Európát a világ urává tették.

Egy másik nagy hibáját is átvették Európának. Minden csak kissé tanultabb fiatal ember hivatalnok akar lenni éppen, mint Magyarországon. Ez hátrányára fog válni az iparnak, s nem kis mértékben a vállalkozási szellemnek. A független gondolkodásnak befolyását apasztja.

A rossz dolgok utánzását azonban ellensúlyozza a jó és hasznos dolgok átvétele is. Köz-művelődési intézményeik európai színvonalon állanak, legalább külsőleg. Kezdetnek elég. Rövid időn meglesz a lényeg is.

Meglátogattuk már kétszer az ide vasúton csak egy órányira fekvő fővárost, Tokiót. 1,200.000 lakosu világváros ez; de ezt sem kell valóban szép városnak képzelnünk. Olyan, mint a többi, csak nagyobb benne az elvenség, fokozottabb a forgalom. Óriási kiterjedésű indóháza sem palotaszzerű; nem hasonlít az európai nagyvárosok indóházaikhoz. Boltjaiban kevesebb műbelső tárgy van, mint Kiotóban vagy Oszsákában; ellenben sokkal több az európai czikk. Ez természetes. Itt van a császári udvar, mely az európai haladást képviseli ruhában, külsőségben. A számtalan hivatalnok, katona, rendőr, vasúti alkalmazott, távírá, posta mind európai mezbe van bújtatva. A tanuló fiatalság egy jó része

Az Ouyeno-park valódi nevezetessége az egyetem. Nagyszerű európai épület; s szakértők véleménye szerint oly fölszereléssel, a milyet alig mutathat fel más egyetem. Eredményét csak sok év múlva lehet majd bírálni.

Nagyszerű épület még a kormányzósági palota. Általában a templomokon kívül csak az állami épületek érdemelnek figyelmet.

Tokio a színészek Eldoradoja. Isten tudja, hány színháza van, a melyek teljesen hasonlóak a kínai színházakhoz. Láttam egy könyvtárusnál Shakespeare-kiadást is japán nyelven. Kétségkívül nem sokára a színházak is átalakulnak, s olyanok lesznek, mint nálunk. A világ egyformásodik; s ha valaha egyik végétől a másikig egyforma lesz, nem lesz érdemes utazni.

Itt minden gyors léptekkel halad az európai egyöntetűség felé. Csak a nők képviselik a konzervatív elemet. A férfiak közül már sokan levetették nemzeti öltözetüket. A nők mindnyájan a régit hordják; s jól is teszik, mert ebben — ámbár egyik sem valódi szép — nagyon bájosak. Kis baba termetűkhez, naiv, hamiskás arcukhoz jól áll. Európai ruhában sokat vesztenének. Tudják ők ezt jól, s nem is viselik az európai ruhát.

JÁMOR PÁL (HIADOR). — 1861. évi arcképe.

Ma láttunk egy fényes temetést is. Elő fehér zászlók lengtek, a rúd tetején bizarr lófejekkel, utána friss virágnyaláb hordozók mentek. Ezek után fényes nagy művirágokréta-hordozók, utánok dobosok egyhangú dobolással. Ezek után hófehér öltözetben egy magas rangú egyházi személy díszben, magas aranyos mitrával. Utána leányok, fehérbe öltözve, galambokat tartalmazó kalitkával. Ezeket a temetés alatt szabadon bocsátják, jelképezve a lélek megszabadulását földi börtönétől. Ezután rizst, théát, ételeket, evő eszközöket visznek s csak ez után hozták a halottat, minthogy előkelő volt, fényes kopsorban. A kopsor után még két fehér zászlót hoztak s azután következett a közönség, közöttük mi is.

Ezerféleképen temetkezünk, de azért mindenütt minden egyenlő.

B. Kemény Endre.

A CZEGLÉDI REF. TEMPLOM.

A czeplédi ref. egyházközség évszázadokra szóló alkotással tette maradandóvá az 1896-ik év emlékét az által, hogy a hazai protestáns egyház történetében szinte páratlan aldozó készséggel fölépítette monumentális templomát s azt az 1896-ik év november 8-án felszenteltetvé, rendeltetése céljának átadta.

A templom, mint rajza is mutatja, bazilika-szerű épület, a protestáns egyházban szokatlan nagyságú, melyben mintegy 6000 ember fér el.

Most nem alapjától kezdve épült; csak befejeztetett. Építeni még e század harmadik tizedében kezdték. Ugyanis a Czepléden 1834-ik évben dühöngött s a városnak egy jó részét elpusztító tűzvész alkalmával a reformátusok temploma is leégett. Akkor határozta el az egyházközség mostani monumentális temploma építését. Tervet az akkori híres templomtervező, Hild József építész által készítettet s már 1835-ben hozzáfogott az építkezéshez; de, bár az egyházközség tagjai semmi áldozattól sem riadtak vissza, hogy templomjuk minél előbb elkészüljön, mégis 12 évbe került, míg az óriás

épületet tető alá vehették és, bár minden belső felszerelés nélkül, isteni tiszteleti helyül használhatták.

A nagy templom építési költsége, mely már addig is több mint 200,000 forint emésztett fel, teljesen kimerítette az egyházközség pénztárát annyira, hogy még bútorzattal sem tudták ellátni a félig kész templomot.

Húsz év kellett ismét, hogy a belső felszerelésre szükséges költségösszegyűljön s a templom, legalább belsőleg teljesen elkészülve, felszenteltessek, a mi az 1871-ik év pünkösdi másodnapján meg is történt.

A czeplédi ref. híveket azonban soha sem hagyta nyugodni az a gondolat, hogy templomjuk befejezve nincs, annak csonka tornyai mintha mindig szemrehányolag tekintettek volna reájuk s azért időről-időre kitört keblökből a templom befejezésének óhajta. Végre 1889-ben újra napirendre került a templom befejezésének ügye. Mivel pedig a Hild által készített tervrajz az építkezés megkezdése óta elmúlt 50 év alatt nyomtalanul elveszett, az egyházközség újabb pályázatot hirdetett a csonka templom befejezési tervére. A pályaművek az akkor még élő Ybl Miklós műépítész elnökelete alatt budapesti építészektől alakult bizottság által megbiráltatván, Balázs Ernő budapesti építész-mérnök terve ítéltetett a kivitelre alkalmasnak és a Hild által tervezett monumentális kezdethez méltó befejezésnek. Ez a pályamű az 1890 november 9-ikén tartott egyházközségi közgyűlésnek bemutatva, annak megvalósítása egyhangú határozattal kimondott. Ez újabb építkezés öt évig tartott. Végre hazánk ezeréves fönállásának ünnepére teljesen elkészült a nagyszabású egyházi épület, mely több mint negyvedfélszáz ezer forintba került.

A KRÉTAI HAJÓHAD PARANCSNOKAI.

Kréta kikötőinek elzárása mindaddig nem hozta létre azt az eredményt, melyet a nagyhatalmak tőle vártak. A görög katonaság ugyan lehetőleg került a nagyhatalmak által megszállott helyeket, s a szigetnek más részeiben igyek-

szik hatalmi állást biztosítani magának, a vakmerő fölkelők azonban egyáltalán nem sokra nézik a nagyhatalmak tekintélyét, s ezért minduntalan olvasunk kisebb-nagyobb összeütközésekről, melyekben nem mindenkor a nagyhatalmak maradnak győztesek. Igaz, hogy ezek az apró csatározások a dolog lényegére nézve nagy fontossággal nem bírnak, de veszélyeztetik a nagyhatalmak tekintélyét, s azonkívül még tovább halasztják a már is igen hosszúra nyúlt kréta lázadás megszüntetését.

Ily körülmények között a nagyhatalmak hajóhadainak parancsnokai, kikre a diplomácia nagy felelősséget ruházott, már március 29-én fölkérték az illető kormányokat, hogy mindenik legalább 600—600 emberből álló új erőt küldjön pótlásul, néhány nap múlva újból 50 főnyi lovasságot, s egy-egy fél tüzérségi telepet kértek. Canevaro olasz ellen-admirális kormányához küldött sürgönyében kimondotta, hogy a kréta lázadás teljes leverésére legalább 15 ezer katonára volna szükség, holott most a nagyhatalmak együtt véve sem képviseli több háromezer katonánál, s ezek egy része is kénytelen a hajókon maradni.

Igy történik azután, hogy a fölkelők már több erőből képesek voltak kivenni a török katonaságot, többek közt az európaiak által erősen megszállott Kanea közelében lévő Malaxából, s más helyeken magukat a nagyhatalmak katonáit is megtámadták. Az autonómia ígérete nem vonzó a krétaikra nézve, kik komolyan hiszik, hogy hűzás-halasztás útján a nagyhatalmak féltékenységének segítségével valami mód nyílik, hogy a szigetet véglegesen Görögországhoz csatolják.

S a nagyhatalmak csakugyan nem nagyon törekednek a lázadást azonnal és gyökeresen elnyomni. Ausztria-Magyarország és Németország már is kinyilatkoztatták, hogy több katonát nem hajlandók Krétába küldeni. Andrew orosz ellen-tengernagy egyenesen azt kívánta, hogy a török katonaság egészen távolítsassék el a szigetről, s oda a nagyhatalmak egy teljhatalom s kellő erővel rendelkező kormányzót küldjenek; de ez a javaslat sem találkozik általános helyesléssel.

Minden körülmények között érdekelni fogja azonban olvasóinkat a nagyhatalmak által Kréta leesendőitése végett kiküldött hajók parancsnokainak képcsoportja, melyet fényképi felvételt után lapunk mai számában mutatunk be.

A RENDŐREI KRÉTÁBAN.

Csaknem három hónapja tart már a nemzetközi rendesinálás Kréta szigetén. Azt hitte volna mindenki, hogy az európai nagyhatalmak részéről egyetlen komoly lépés elegendő lesz a nem valami nagy sziget ügyének rendezésére, s ha nem szüntetheti is meg a török és görög lakosság között századok óta fennálló gyűlöletet, megakadályozza legalább a vérontást, s megteremtí a vagyonbiztonságot. A napi lapoknak azonban csaknem minden száma hirdeti, hogy még mindig nincs béke Kréta szigetén s nemcsak a görög csapatok maradtak ott, hanem a fölkelők is folytonosan zavarják a nyugodtabb benlakókat.

Valóban a nagyhatalmak hajóinak e partra szállított katonáinak hatása alig terjed ki egy pár nagyobb város környékére. Kanea kapui előtt például csaknem oly közel helyezkedtek el a fölkelők, mintha valóságos hadviselő felek volnának, s igen gyakran zavarják a közlekedést még a közel Szuda felé vezető országúton is. Újabban azért a nagyhatalmak képviselői abban állapodtak meg, hogy ezen az országúton állandóan 50—50 tengerész katonára végezzen körszemlélt, minden nap más-más két hajó emberei. De még ez is csak részben használ, mivel a fölkelőket csak az őrzőjüket idején tudja féken tartani.

Van a törököknek is állandó rendőrségük a szigeten, s különösen a lovasrendőrségéről azt mondják, hogy elég jó, és felszerelése kitűnő. A jelenlegi zürzavaros időben azonban a csekély számú rendőrségnek igen természetesen alig van valami tekintélye, s nagyobb távolságokra való járást általában nem is kockáztathat. Ez a török rendőrség különben is régi szálla a kréta görög lakosság szemében, s már

jóval a jelenlegi lázadás kitörése előtt is oly gyakran panaszkodnak ellene, hogy a porta a múlt évben megígérte a rendőrség újja szervezését. A hosszas tanácskozásoknak azonban nem volt meg a kellő eredménye, mivel a nagyhatalmak féltékenységből nem tudtak meg egyezni abban, hogy az új rendőrség vezetését melyik államra bizzák. Midőn a lázadás kitört, Bor ezredet küldték ki hirtelen a csendőrség újja szervezésére, s ez néhány montenegrói embert vitt magával, akik azonban nem lettek valóságos csendőrök, hanem az új kormányzó testőrei. Az új rendőrség ideiglenesen nemzetközi jellegű ugyan, de főképp benszülőtekből alakult. A végleges szervezés elintézése végett ezenkívül Kaneában még egy külön bizottság működik, melyet a szultán saját alattvalóiból, s a nagyhatalmak képviselőiből állított össze Sereffudin pasa tábornok elnökelete alatt. Képcsoportunk annak a bizottságnak tagjait mutatja be.

HIRLAPIRÓ-ÜNNEP GYÖRÖTT.

A hirlapirodalom nagy fejlődése most már a lapoknak nemcsak nagy számában és elterjedtségében nyilatkozik, hanem abban is, hogy a sajtó már minálunk is olyan fontos tényezője a nyilvános életnek, a melylyel mindenkinél számolnia kell.

A vidéki hirlapírók országos szövetségé is szervezkedtek s az előkelőbb városokban mind sűrűbben rendeznek a tagok hirlapírói ünnepeket, melyek egyformán gyarapítják a hirlapírói karnak úgy erkölcsi tőkét, mint nyugdíjalapját.

Ilyen ünnep folyt le az elmúlt napokban Győrött is, mely a maga nemében egyike volt a legfényesebbeknek. Gróf Laszberg Rudolfné, a főispán neje, dr. Fischer Sándor orsz. képviselő és Szávay Gyula győri lapszerkesztő álltak a hölgyekből és urakból alkotott rendező-bizottság élén, s mint vendégek Rákosi Jenő, Dezsi József, Ráthonyiné, Zilahy és Komjáthy János vettek részt a műsorban, melynek legvonzóbb tárgyai azok az alkalmi művek voltak, melyeket a helyi társadalom válogatott tagjai, a műkedvelő hölgyek és urak adtak elő.

Ilyenek voltak a «Hirlapíró» verses prólóg és az «Eleven Ujság» című nagy élő kép. A szövegét mind a kettőnek Szávay Gyula írta.

A «Hirlapíró», melynek színpadi végjelentéről képet is mutatunk be, volt az est megnyitó darabja. Diszes színtér balján fejedelmi emelvényen ül az eszményesített Közvélemény, mellette jobbról és balról a Geniusz és a Morál. A felett vitáznak, hogy ki legyen a végéhez közeledő évszázad diadalmi koszorúja. A Geniusz méltatja a költőt, a művészt, a hadvezért. A Morál ezek ellenében inkább az emberbarátot, a tudós feltalálót, stb. magasztalja. A vitába beavatkozik a Közvélemény, kinek eszébe jut, hogy van még korszakunknak

egy nagyreményű serdülő fia, Vátsót és csintalan, de csupa élet, Napzámos és apostol egy személyben.

A KRÉTA-SZIGETI NEMZETKÖZI CSENDŐRSÉG VEZETŐI.

A NAGYHATALMAK HAJÓHADAINAK VEZÉREL.

Sokszor követ el csinyt az én nevemben, De meg nem tudok haragudni rá, Mert mentsége mindenkor szelimes És neki van legvégül igazsága.

Színök elé idézik a Hirlapíró, ki elválaszthatatlan munkatársai a Gondolat és Lelkiismeret társaságában meg is jelenik, magával vivén kis szolgájt: a Betűt, Papirost és Nyomdáfestéket. Elmondják bemutatódikat. Így kezdi például a Gondolat:

Im én vagyok a röpke gondolat, Egy nyughatatlan, szerepelni vágyó, Forrongó szívű, kacér kis leány, Komoly könyvekben volt előbb lakásom, Ott pompáztam uszályos díszruhákban Szertartásosan, méltóságosan, S ünnepekkel kellett lenni, a mikor Szeme elé kerültem embereknek. A tudományok hűszeres lakója Templomba zártan őrzött a világtól, Mint a sárkány a meszebeli tündért. De jött az én királyim, ez az ifjú, Letörte a csikorgó záratok És börtönömből megszabadított. Azóta sorsom boldogság s öröm, Szébbnél szebb új ruhákba öltözöm.

Igy tesz a Lelkiismeret is. Ime beszédének egy részlete:

Hajó kormányán delejtű vagyok, Hegyúton őrtűz, messze látható, A Herkulesi keresztútakon Az irányoszlop s mérföldmutató. A gondolatnak erkölcsoktatója, Az indulatnak szelid altatója, A harsonák szengő harmonája, A kószorú-nyújtók fehér ruhája Sötét képekhez az aranykeret, — Szóval: maga a Lelkiismeret.

Aztán egy-egy kis verssel következnek a Betű, Papiros és Nyomdáfesték. Végül a Hirlapíró mondja el nagy beszédét a hirlapírás mesterségéről. Ez a beszéd eldönti a vitát. A Geniusz és Morál elejtik jelöltjeiket s megegyeznek a Hirlapíróban, kit a közvélemény a prólóg végjelentében e zárószavakkal koszorúzza meg:

Meghódítottál, tiéd a babér. Hiszen te benned egyesülni kell A hadvezérnek s a közkatonának, A művészeknek és a műpártolóknak, A bölcs öregnek és a vig fúnak, Zarnok apának s lány szívű anyának; Pályádnak büszke négyes fogatával: Ész, lendület, szív, munkaszereget, — A négy telivér sárkány fut rohanva És felkapod magadhoz egy kezdedel, Útközben az egész világ bajját, Egész világ vágást és örömet, Másik kezdeddel gyeplőt igazítsz És hajrázod a telivéreket, Mig lángot fúva egyszer összeszedsz S te más kezébe dobva át a gyeplőt Az út mellett koldúsul ott maradsz. Legyen tiéd hát ez a koszorú. Kűzdj és haladj, te feltalálót rokon, S ha elfáradsz, pihenjen álmódozva Lázás fejed e hús babérokon.

Ez a végjelent, melyet képünk ábrázol.

A TAVASZI MŰTÁRLAT.

Ápril 15-ikén nyílt meg a városi régi új műcsarnokban a nemzetközi kiállítás 388 festményrel és szoborral. Sokkal több érkezett, de a bírálók szigorubbak voltak, mint bármikor. A kiállított műveknek majdnem fele külföldiek, de a teli kiállítás kizárólag a magyar művészeknek van fentartva. A francia művészek közül ezuttal kevesebben jelentkeztek, mint máskor. A 388 műtárgy igen jól elfér a tizenkét teremben. A szoborművek, melyek közt

szintén sok a külföldi, a kör-teremben foglalnak helyet. A festészet minden ágát több igazi jeles mű képviseli s a külföldi művek közt tanulmányozni lehet a festészet különböző irányait, tüzásait a színekben, előadásban, felfogásban.

A három nagy csarnokban helyezték el a legnagyobb festményeket, a többi termekben pedig a kisebb méretűeket, magyar és külföldi művészeket vegyesen.

A külföldiek közül legfeltűnőbbek Villegas José, Marr Károly, Exter Julius, a lengyel Scheresewsky egy-egy képe. A spanyol Villegas műve: «Ellentét» című. Egy nyilvános parkban szegény, szép fiatal anya, ki kopott kendőjébe burkolva viszi gyermekét és egy czifra dáda, ki mellette halad el, pompás toló kocsiában egy kis gyermekkel — ez az ellentét, a gyerekek szerencséje, a két női alak szépségének és kifejezésének ellentéte. Bravours művészi kép, sokat mondón, de egyszerűen előadva. Fölötte Marr Károly vázlatja egy mennyezeti képhez, «Icarus» érdekesen, feltűnően festve, a repülésből alázuhandó Icarussal, a nap aranyozott képével, a napsugarak aranyos csikájával, Phöbus Apollóval és büszkén szárnyaló mythologiai lényekkel. Ámulva nézi a

csendéleti dolgokkal. Mind igen jól hatnak. A másik nagy csarnokban Keleti Gusztáv szép rajzu tájképe az első szám, s Putaky László két nagyterjedelmű életképe foglalkoztat hosszabban, kivált a «Vallás», mely a festő nevezetesen haladását oly kedvezően mutatja. Veres Zoltántól erős tehetséget mutat egy nagyobb életkép: egy zsuogori vén asszony utolsó percei, mikor rongyos és elárvult gyermekeinek előádjá az aranyakat és az ezüstöt. Dudics Andor oltárképe «Szent Norbert megértése», Karvaly Mórnak «A berukolás napja» életképe (a művésztől még több életkép is van, rendszeren bakákkal), Vastagh Györgytől egy arczkép és életkép, Márk Lajostól a «Lelki furdalások», Knopp Imre «Mária a gyermek Jézussal», hosszabb időre lekötik a látogatók figyelmét. Fényes Adolf nagyon is híven festett egy osomó mosónőt, a kik teli szájjal szídják egymást. De itt van Bohrdt Hanstól «A Wikingek utolsó útja» is, hatásos nagy kép a tenger hullámain izzón égő hajóval, melyen az elesett harcosok hamvadnak el. Kun Mayerlől «Judas Iskarióth» a legelőkelőbb művek közül való. Tornai Gyula történeti nagy festményt: «Hunyadi János halála», a mint az agg hős elmondja környezetének utolsó intéseit, nagy becsúgy műve és a halálköl körül összegyűlt csoportozat hatásosan van elrendezve.

Gyula festményei igen izléses, művészi apróságok. Skutetzky Döme, Nádler Róbert, Jendrassik Jenő, Edvi Illés Aladár, Both Menyhért és még sok művész festménye növeli a kiállítás érdekességét.

Külön termet kaptak az illusztrációk, metszetek, miniatűrök, éremvésés, a karikatúrák. Roskovics Ignácztól itt találjuk a lapunk mellékleteit tavaly megjelent szép «Korona kivételnek» eredetijét s a négy evangélista kicsi kis képét. Pap Henrik egész sorozattal szerepel azoknak az illusztrációknak a kartonjaival, melyeket Bartók Lajos «Mohács után» című drámai költeményéhez készített.

Szobor is szép számmal van a tárlaton: Strobltól József főherczeg családja tagjainak mellszobrai, Donáth Gyulától Irányi Dániel síremléke, Kiss Györgytől a «Szerelmes faun», stb.

A tárlat megnyitása e hó 14-én délután egy kis ünnepélyességgel történt. A meghívottak, a társulat tagjai nagy számban jelentek meg. A távollevő Wlassics Gyula közoktatási minisztert Zsilinszky államtitkár képviselte. Andrassy Tivadár gróf a képzőművészeti társulat elnöke, Harkányi Frigyes báró elnök, Benkő Kálmán igazgató, Tepey Károly műtárnok és Ambrozovics Dezső titkár fogadták.

A CZEGLÉDI REFORMÁTUS TEMPLOM. — Fényképek után.

közönség Exter müncheni festő Krisztus-képet «Consummatum est», a golgothai fölfeszítést, vakmerő túlzásaival, Krisztus és a felfeszített latrok elgyötört testének kínlódásával, a patakként omló vérről. Rídeg realizmus műve ez. Scheresewsky Vladimir nagy képe is tárgyával tűnik föl. Börtönben látunk őt foglyot, bizonyosan nihilisták vagy lengyelek. Hármán fájdalmasan összeölelkezve állnak egy lámpa rőt fényében; egyik a padon ül, kezébe hajtott fűvel; egyik pedig a tömlőz fenekén végig feküdvé les ki a keskeny ablakon a kéklő hajnali szürkületbe, melyben látni lehet, hogy bitófát állítanak föl, bizonyosan az ő számukra.

Az előcsarnoktól a mint az első nagy csarnokba lépünk, a világos szép helyiségben elhelyezett festmények nagyon jó hangulatot ébresztenek. Elég érdekes művekkel ismerkedünk meg azonnal. Itt van Bunny Ruppert francia művész «Nyári alkony» című képe, mely a színek bizarrkodását mutatja kevéssé vidám alakokkal; a német Dettmann L. «Esti hangok» cz. képe, mely egy boldog anya viziója, ki szívárványos szárnyu angyalok lát redpesni maga körül. A terem nevezetessége Israels nagy erővel festett két matróna, a mint a hullámokban gázolva a horgonykivételre keresnek helyet. Mellette látni a nálunk jól ismert Rotta Silvio olasz művész nagyobb képét «Az örültek háza udvarán», a szerencsétlen emberek szomorú csoportjával is megkapó. E teremben van a miénk közül Kernstock Károly: «Agitátor egy gyár kantinjában», Poll Hugó «A szégyenlős szerelmes», Kinnach László nagy történeti képe: «Szent László küzdelme a leányrabló kunnal», Zemplényi Tivadartól «Az új szülött», Kovács Károly életképe, a golyósó gyermekek, Rajzó Miklós vidám életképe, Peske Géza két képe gyermekekkel és

A többi termekben gazdag változatban egyre bővül a kiállítás, s mindegyre találozunk szívesen látott művészekkel. Mindenki megnézi Dierckx Pierre képét «Ebédől a gyermekmenedékházban», egész sereg szegény gyerek, többnyire kis lány ebédet kap; zsufova vannak, de látni külön-külön minden kis arcot, a mint mohón fogadja az ételt. Szépek Mackie Charles tájképei, Courtiens élénk színű képe, mely egy belga parasztot ábrázol, a mint hazatér a mezőről; Van Leemputten Kornél, Willroider Lajos tájképei. Az orosz Aivaszovszky öt tengeri tájképe méltó feltűnést okoz.

A magyar arczképfestők közt Balló Ede, László Fülöp nemcsak művészi kiválósággal, hanem számos műveikkel is feltűnnek. Tury Gyulától két arczkép egymás mellett; nagyon észrevehető jó hatásánál fogva. Az egyik Fraknói Vilmos arczképe. Endrey Sándor, ki Párisban tanult legutóbb, Wlassics közoktatásiügyi miniszter arczképét állította ki, Stetka Gyula dr. Réczey Imre egyetem tanár, Vastagh György Podmaniczky Frigyes festette le a sikerülten. Szimnyi Mersé Pál tájképet állított ki, az ő ismeretes élénk, eleven színeivel. Pállik Bélától ismét három pompás kos-képet látunk; másol Tepey Károly, Aggházy Gyula. Brodsky Sándor, Neogrady Antal igen szép, hangulatos, színes tájképeit, Ferraris Arturinak madonnaszervi «Anyaság» című képét. Érdekes szép munka Vaszary János «Madonnája»: bizacsi modorban stilizált, széles arany-gloriás Mária Jézussal, kék, zöld és lila színben fantasztikus festve, mely templomi környezetben nagy hatásúnak ígérkezik.

Baditz Ottóllól kellemes a «Peches Amor» (a nyila tört el a pajkos kis istennek), Liezen-Mayertől két életkép. Jantjyk Mátýástól «A szántó» és Háry

A miniszterek közül jelen voltak: Perczel, Darányi, b. Fejérváry és Josipovich.

A tárlat e hó 15-ike óta d. e. 9-től d. u. 6 óráig s csütörtökön este villamos világítás mellett látható.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Emlékek. Költemények. Irta Vass Tamás. A kötet czíme is sejteti, hogy szerző főleg azért gyűjtötte össze verseit, hogy elmerenghessen a múlton, s mindaz, a mit egykor érzett, gondolt s költői formában igyekezett kifejezni, ismét szelid rezgésbe hozza szívét. Ez a szempont indokolja különösebben kötetének megjelenését. Az előttünk fekvő kötet egy tiszta, világos fej s melegen érző szív munkája, de a költészet valódi ereje, heve, lángja, mélysége hiányzik belőle. Sok verse jól indul, meleg, élettéljes vonásokkal; látszik, hogy a mit ír, lelkéből írja; de költői ereje gyakran cserbe hagyja. Ilyenkor a költemények nyelve is ellapul, rythmus-talananná, zeneietlenné változik. Szerelmi költeményei legkevesebbé sikerültek, de a midőn a családi érzés játszik belé a szerelemben, hangja mindjárt bensőbbé, igazabbá válik. Bár Vass Tamás hangköre nem széles, a kötet mégsem egyhangú, a szerelmi költeményeken kívül találunk benne hazafias, elméledő, leíró, elbeszélő, sőt humoros verseket is. A kötet legbecesebb darabjai közé tartoznak a székelypéldák; látszik, hogy a költő ismeri népét, s

lelke rokon a nép lelkével. Az izléses kiállítását gyűjteményből, mely Maros-Vásárhelyt jelent meg, álljon itt a következő költemény:

Zöld füves, virágos...

Zöld füves, virágos, illatos mezőben Egyedül bolyongok. A nap lemenőben. Bucsuzó sugarit hinti a hegyekre. Bucsuzik s aztán csendesen megyen le.

A falu tornyában kis harang megesendül, A kapa letéve; a kasza sem pendül. Mezőn a munkában beállott a szünet: Erkezik az alkony s nyomán a szürkület.

Kifáradt testtel a napi munka alatt, Ember is, állat is falu felé halad, Barátságos fedél alatt megpiheni, Enyhe nyugalomban újabb erőt venni.

Napsugár kialudt, csend borul a tájra, Fátétön a madár lomha társát várja. Várja pihenésre, éji nyugalomra, Hol aztán befedi hívős erdő lombja.

Fű tövén megindul a mező zengése, Apró állatoknak sürt zizegése.

idyllje itt nem válik a szerelem tragédiájává; a fenyegető vihar elvonal s a szerelmes pár egymásé lesz. E boldog frigyből származik Rusztem, a Sahnáme főhőse, a perzsa hősmondák kedvence, ki a keleti népek tudatában mind máig úgy él, mint a hősiség és férfi erő megtestesülése, egy valóságos keleti Herakles.

A Zál és Rudabé története eddig sem volt egészen ismeretlen irodalmunkban, nemcsak Szász Károly ismertette részletesen «A világirodalom époszai» című művében, hanem egy egy hosszabb rész is megjelent belőle Szilády Aron és Erdődi Béla fordításában. Szilády megtartotta az eredeti versformáját a mutkaribot, míg Erdődi ép úgy, mint most Radó, pár-rimes alexandrinokban fordította. Orvendünk, hogy végre az egész bájos költeményt bírja a magyar irodalom és pedig oly könnyed, folyékony fordításban. Különösen ki kell emelnünk Radó verselését, mely szinte játszik a rímekkel. Nemcsak a három szótagú rím gyakori nála, hanem a magánhangzók gyakran négy-öt szótagon keresztül összehangznak, sőt nem egyszer tökéletes rímet adnak pl.: az oszmány díveknek — oroszlan-szívűeknek; gonosz hadjuk — gondolhatjuk; tábo-

tiszt naplójából. — Ugyancsak az «Athenaeum Olvasótársában» jelent meg Edwardes Anna «A kalandornő» című regénye, melyet angol eredetiből Székely Irén fordított. Egyes kötet ára díszes vászonkötésben 50 kr.

Julianus Apostata, történeti tragédia, írta Radoczy Pál színgazgató, ki évekkel ezelőtt az irodalommal is sokat foglalkozott. Az érdekes tárgyú tragédia folyékony versekben van írva, és szép kiállításban jelent meg Kecskeméten, Metzger Béla könyvkereskedésében.

Az összeférhetlenségről, mely most annyira uralkodik a napi kérdések közt, röpirat jelent meg Fabricius álnév alatt, a Franklin-társulat kiadásában. A szerző eleven eszjárással és jó tollal boncolja az ügyet abból az alkalomból, hogy az összeférhetlenségi törvény módosítására a képviselőház bizottságot választott. Ára 50 kr.

Renan művei magyarul. Dr. Kossaczky Arnold magyarra fordítja Renan híres műveit, s ezek füzetes kiadásban jelennek meg Balassa-Gyarmaton, minden hóban két füzet. A sorozatot a «Szent Fál, a kereszténység eredetének története» című munka nyitja meg, s követni fogja az «Antikrisztus» és a

GENIUSZ (Takáts Eugénia), BIRNÖK (Purjy Béla), MORÁL (Jerfy Hermin), LELEKLEIMET (Szabó Jolán), GONDOLAT (gr. Laszberg Olga), PAPIRUS (Fleischmann Mariska), BETŰ (Illés Hermin)

A «HIRLAPÍRÓ» CÍMŰ VERSE PROLÓG GYŐRI MŰKEDVELŐI ELŐADÁSÁRÓL. — Raab Lajos fényképe után.

Csillag is megjelen, már magasra hágott: Rövid nyári éjre hinteni világot.

Öreg akác alatt, meghuzódva szépen, Tova egy kis hajlék, országút mentében, Kinyitott kapuján fáradt utas ment be, S kapuját a gazda azzal is betette...

Csend van. Minden alszik, pihen a megfáradt Jámor napi munkás, leve puha ágyat Mindenütt a földön... Ott is, a hol nincsen... Oh, fedezz be mindent gondviselő Isten!

Firdüsi Sahnáméjából. Zál és Rudabé. Perzsa-ból ford. Radó Antal. Kiadja a Kisfaludy-társaság. Budapest 1897. Ára füzeve 70 krajczár, vászonkötésben 1 forint 20 krajczár. Épen egy éve, hogy ugyancsak a Kisfaludy-Társaság kiadásában, s szintén Radó Antal fordításában a ragyogó napkeleti éposznak egyik legszebb epizódja, a Szajvasz története, megjelent. Most egy másik, hasonló értékű epizódot vesz a magyar közönség. «A Zál és Rudabé» szerelmi regénye — mondja a fordító az előszóban — az egész Sahnámének tán legismertebb és legnépszerűbb részlete. A keleti költészet Romeo és Juliájának mondják e két bájos alakot, kiknek történetét a költő annyira kedvességgel, a lelki élet annyira finom rajzával beszéli el. «A kellem és baj mellett e költeményben is olykor a tragédia viharjából, nyomott levegőjét érezzük, s a fel-fellobbanó villámok és a távoli mennydörgés moraja haljóslatú kifejezést sejtetnek. De a szerelem

rodnak — háborodnak; vesztegek felé — reszketett belé; csitítsa ellened — vidítsa szellemed.

A magyar koronázási jelvények. A Műbarátok Köre nagyérdéki díszművet adott ki, mely szövegében a koronázási jelvényeknek, különösen a koronának jelentőségét méltatja a magyar közjog szempontjából, ismerteti a korona római, bizanti részleteit, viszontagságait magyar és francia nyelven. A füzet mellékletei nagy fénynyomású képek a koronáról, a palástról és a többi jelvényekről. A szöveget Czobor Béla dr. írta, sajtó alá pedig a művet Radács Jenő rendezte. A fénynyomatok Kádár Gábor párisi műterméből kerültek ki. Az egész művet, a mint a czimlapon olvassuk, a vallás-és közoktatásiügyi miniszter az ezredéves orsz. ünnepélyek alkalmából Budapesten tartott művészettörténeti kongresszus tagjainak emléklül ajánlja. Ára 15 forint.

Ne hagyj magad és egyéb elbeszélések, írta Jókai Mór. A nagy író e legújabb kötete az «Athenaeum olvasótársá»-ban jelent meg s négy elbeszélést foglal magában. A «Ne hagyj magad» egy modern korrajz, a fővárosból, melynek életviszonyai-ból rajzol benne élettéljes képet és alakokat. Ezenkívül Jókainak még három elbeszélése van ebben a kötetben. «A jedikulai rab» és a «Keleti regék», Jókai ragyogó fantáziájának hálás teréről, a török világból merítve. «A boszniai huszárkaland»-ban pedig kedves adomát mond el egy magyar huszár-

többi munkája Renannak. Egy füzet ára 30 kr., egy köteté 4 frt 20 kr. Az előfizetési pénzek a B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság igazgatóságának küldendők.

Imakönyv. Walter Gyula «Üdvözlőgy Mária» című imakönyve hetedik kiadásban jelent meg Esztergomban, Buzárovics könyvkereskedésében. Ára 80 krtól feljebb, a kötés szerint.

A képzőművészeti társulat albumlapjai. Az országos képzőművészeti társulat az idén is albumlapokat ad tagjai számára, díszes tárczában. A nyolcz albumlap a milleniumi kiállításból választott festmények fénymetszeti másolatai a következők:

«V. László király esküje a Hunyadi-háznak», festette Gyárfás Jenő; «Nógrád vára kulcsainak átadása 1600-ban», festette Pap Henrik; Hunyadi Mátyásnak Prágában 1458-ban hírlí adják, hogy magyar királylva megválasztották», Liezen-Mayer festménye; «Sirató asszonyok Krisztus sirjánál», Fesztly Árpád festménye; «Az 1567-iki tordai országgyűlés», Kriesch Aladár festménye; «Budavár visszafoglalása», Benicz Gyula festménye; «Szent Czeccilia», Knopp Imre festménye, és «A gödöllői vadászterületről», tájkép Keleti Gusztávól.

Magyar Tájszótár. A magyar tud. Akadémia megbízásából szerkesztette Szimnyi József egyetemi tanár, a magyar t. Akadémia r. tagja. E fontos vállalatnak most már a II. kötete kezdődött meg a közelebb megjelent I. füzettel, mely az ő és pirvin-dikóka szók közé eső tájszókat foglalja magában. A 10—10 lnyvi terjedelmű füzetek márczius, június, szeptember és december hónapokban jelennek meg. Egy-egy évfolyam (4 füzet) előfizetési ára 4 frt.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 13-ik számában közölt képtalány megfejtése: Tapasztalat az élet tanítója.

Heti naptár, április hó.

Table with 3 columns: Nap, Kath. prot. naptár, Görög keleti naptár. Lists dates from 18 to 24.

Holdváltás. Holdtölte: 17-én reggel 7 ó. 42 p. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér színűs Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint...

„EGYETÉRTÉS”

POLITIKAI NAPILAP.

Csávószky Lajos, 1897. Kossuth Ferencz, felelős szerkesztő, XXXI. évfolyam, főszerkesztő.

Az Egyetértés nem dolgozik a határozatokat olvasó eszközével, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmarad, új előfizetőket szerzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által...

Csak a lap-nyelvi nyelvi szerkesztés, mely más szer által el nem érhető, kitűnő még májfoltt, sepről, bőrpattanás, nem szép arczsín és napstűtés ellen; eltávolítja a bőrnek tisztáltságot...

MATTONI FÉLE ERZSÉ-SÓS FÜRDŐ BET BUDAPEST-KELENFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.

Keserű források. Ivó és fürdőgyógyomd.

A gyógyhely fürdői, esetleg ivótorrasai kitűnő eredménnyel alkalmazhatók: 1. Bármely okok folytán keletkezett lobos izmágyonoknál...

FÜRDŐ-ORVOS: DR. BRUCK JAKAB, az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.

Egészséges felvétel, fél órányira a fővárostól, kényelmes lakások, jó vendéglő, szene, hideg- és márványfürdők, különféle szuhánykezelésekkel...

A kocsik állomási helye: Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosításal szívesen szolgál.

Mattoni és Wille Budapest. 7125

Legjobb és leghirvesebb pipere hólgyor: a La VELOUTINE 6959

Különleges Rizapor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

D' Leras VAS PHOSPHAT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kitűnő gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomor-fájdalmak, vérvesztés eseteiben, szabalyozza a hőszárat, könnyű emésztető és kiválóképen hólgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmelegebben ajánlható...

PARÁD GYÓGYFÜRDŐ (Heves vármegyében).

Természetes arzénus vasas gyógyvíz, vasas-tímós fürdővel, égvényes-kénés és vasas savanyvíz-forrásokkal; hidegvíz-gyógyintézet.

Kiváló jó sikerrel használják: mindennemű női bajok, vérszegénység, sápkór az emésztő szervek bántalmái, aranyér, idült csúsz és lövésény stb. ellen.

Évad-megnyitási május hó 15-én. Május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól az évad végéig a lakások 30%-kal olcsóbbak. Enyhe, pormentes hegyi légkör, kiterjedt és jókarban tartott sétautak, gyönyörű park festői vidék, fűdött sétány, olvasó- és zongora-terem, lawn tennis, szép és kényelmes berendezett lakások, díszes étterem. Posta- és távírdá-állomás a fürdőtelepen.

Közelkedés: a fürdő csak 30 percnyi távolságra fekszik a Mátrai vasútvonal Parád nevű állomásától. A fürdő és vasúti állomás közt a közlekedés kényelmes omnibusz-forgalattal tartatik fenn. Külön hintófogó a vasúti állomáshoz csakis előzetes megrendelésre küldetik, ára 3 frt. Fűrdőorvos dr. BREM JÁNOS. Lakás-megrendeléseket elfogad és a fürdőre vonatkozó minden felvilágosítással készséggel szolgál a fürdőigazgató.

A parádi fűrvényvízek budapesti kizárólagos raktára: EDESKUTY L. özvegy és k. ir. és szer. királyi udvari szállítónál V., Erzsébet-tér 8. szám alatt.

CZERNY J. ANTAL, BÉCS. Levélzám és gyár: XVIII. Carl-Ludwigstrasse 6. sz. (saját házában). Raktár: I. Wallfischgasse 5. szám.

A sz. kir. udv. opera közlőben, az orosz kápolna épületében. — Székülés szonnel, utáértel. — 3 fron felüli megrendelések csomagolási költség nélkül és eszenéllel postadíjmentesen küldetnek. Leírások és használati utasítások az összes Czerny-féle készítményekről kívánatra ingyen és bérmentve. Raktár: Budapest, Török József és Egger A. Hal gyógyszerüzeménél.

FÉLIX-FÜRDŐ Nagyvárad mellett.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél. kocsin 2/4 órai távolságon. Május—aug. hónapokban naponta 10, vasárnap—és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Vasúti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van. Telefon összeköttetés Nagyváradal. 7178

Az európai hír 499 O meleg természetes hévíz juttatva van: az isületek és izmok csuszos bántalmainál, idült és különösen savós idült lóboknál, csonttörések és szuszok után visszamaradt fűdalmaknál; kősvényvázú és szuszok különböz alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböz bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izmágyonoknál; belsőleg: leány és idült gyomor-bántalmaknál, máj- és vesekövek esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Kaszay Kálmán.

A különböz igények szerint berendezett nagy számú szobák napi ára 80 krtól 3 frt között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hirlapokkal, zongora és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Étteremek, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben tekepálya. Hat tükörfűrdő, család és kádfűrdőkön kívül moor-fűrdők is vannak rendezesítve. Állandó kitűnő zenekar. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

MEGNYILT Budavár bevételének körképe.

Budavár bevételé 1849 május hó 21-én dicső honvédek által. Látható városligeti fasor 47. szám, a Kórkép-Pavillonban. Nyitva, 7075

reggel 9 óratól este 10 óráig, este villanyvilágítás mellett. Belépti díj 50 kr. Vasár- és ünnepnap 30 kr. Katona- és gyermekjegy 20. Munkásjegy 30 kr. Mérsékelt áru jegyek dohánytözsdekben kaphatók.

STUBNA gyógyfürdő teli és nyári gyógyhely.

Természetes meleg 28°-36° Reaumur fokú hévízzel. A vadregényes Turózmegyében 518 mtr. (1620') a tenger színe felett. Minden gyors- és személyvonat, mely Bécsből, Oderberg vagy Budapestől jön, a fürdőállomásnál megáll. Posta és távírdá helyben. Gyógyhatásában a gasteini hévízhez képest versenyezhet. Cusz- és kősvénybetegségeknél, csuszos hátrtya és idegbántalmaknál, bőrkütségeseknél stb. stb. legnagyobb sikerrel alkalmazhatók. Mérsékelt árak, melyek június 15-éig még 25%-al leszállítottak. A fürdők és szobák a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve. — Prospektusokkal készséggel és ingyen szolgálunk. Budapest, Erzsébet-tér 8. szám alatt.

Az „ÉVSZAK” Divat- és kézimunka folyóirat szép-irodalmi melléklettel.

Páris, London, Bécs, Berlin divat-ujdonságai. Mutatványszámokat kívánatra INGYEN küld a kiadóhivatal. Rendeléseket elfogad minden könyv-árús és 7162

„KÖNYVES KÁLMÁN” magyar irodalmi részvénytársaság könyvkereskedése

Budapest, VII., Kerepesi-ut 22. III. Évfolyam. — Ára egy negyedévre egy forint.

GANZ ÉS TÁRSA VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes valomberendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat. Szpecialitásai: b) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczélöntés. — Hengerszékék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések. — Facsiszolás, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. — Vízkerékeket nagy sikerrel pótló turbinák. — Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamo-méterek. — Mechwart-féle forgó gözeke. — Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- s forgárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhuzók, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos fűrógépek; elektromos daruk, szivattyúk, vívlámpák, mérő-készülékek, stb. 7194

Dr. GÖLLIS-féle egyetememes emésztőpor.

(1857 óta kereskedelmi czikk.) Etrendi szer, kitűnő hatása van különösen nehezen emészthető ételek feloldására, valamint az általános emésztőszere és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva (evés után egy kávéskanálnyit téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblítve) kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők:

gyomorégés, nyálkaképződés székrekedés, aranyeres bántalmak és altesti pangás stb. Ásványvízgyógyomdánál, mint elő vagy utókúra, vagy egyidejűleg a gyógyomdál kitűnő hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Göllis pecsétjével és a bejegyzett védjegygyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. GÖLLIS-féle emésztőpor kérendő a vétel alkalmával. — A dr. Göllis-féle egyetememes emésztőpor központi szétkülldése: 7078

Bécs, I. kerület, Stefansplatz Nr. 6. (Zwettlhof). Egy nagy doboz ára 1 frt 26 kr., egy kis doboz 84 kr. Főraktár: Budapest, Király-utca 12. Török József gyógyszerüzeménél.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely. BUDAPEST.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévíz kitűnő eredménnyel használtatott a következő kóralakok ellen: kősvény, csusz, szabák, idült kútegek, máj-, gyomor-, béhbántalmak, hólyaggyulladás, női bántalmak, garat-, feje-, tüdőgyulladás, és idegbántalmak. Masszázs és villamos fürdő. Tiszta, pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási terem, posta, telefon, távírdá, gyógyszerüzem és elismert jó konyha. Rendelő fürdőorvos dr. Bauer Antal főorosi gyárny udvari orvos. Naponta katona- és cigányzenekar. Hajóközlekedés félóránként. Fűrdőidény tartama: május 1-től szeptember 30-ig. A szobáknál szept. hóban 30% engedmény. Arszabály kívánatra bérmentve küldetik. 7193

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

KWIZDA-féle Restitutionsfluid. Korneburgi marha-táppor. Kwisda-féle pata-kenőcs. Kwisda-féle kreaolin-kenőcs.

Kwisda-féle Szab. szárszalagvédő gummiból. A szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fehér színben 4 nagyságban állítatnak elő és pedig bal- és jobbárhoz. A megerősítésre a-b méretnek, vagyis 20-22 cm. kör-vezet meg. 1. sz. nagya. 23-24 2. sz. 21-22 3. sz. 19-20 4. sz. 17-18

A szab. szárszalagvédők ára szürke színben db.-kint 1. sz. 2 frt 50 kr., 2. sz. 2 frt 70 kr., 3. sz. 2 frt 90 kr., 4. sz. 3 frt 30 kr. Ára a többi színnek bármely nagyságban db.-kint 30 krral drágább.

Naponkénti postai szétkülldése a főraktár által: kerületi gyógyszerüzem Korneburg Bécs mellett.

CHOCOLAT MENIER A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Naponkénti eladás

Kapható minden fűszer-és csemege-kereskedésben és cukrászdában. 6906

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Bausweller János ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE. Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Az arczsín fiatal fénye és üdesége.

A Dr. Lengyel Frigyes-féle nyírfabalsamnak szigorúan a használati utasítás szerinti alkalmazása által a felső bőr lehámlik lassankint és az ezen módon tisztított alsó bőr fiatal fényben és üdeségben jut felszínre. Minden nemű kúttetés, sepről, folt, vörös, anyajegy stb. stb. ezen szer által eltűnik, a bőrhámszerek és himlőhelyek lassankint el lesznek simítva; egyáltalában az arczsín friss, egészséges színt nyer. Dr. med. Raspi tanár egyetemi proocurator Bécsben és Pyeuch tanár Londonban mint kitűnő szert ajánlják Dr. Lengyel Frigyes nyírfabalsamát.

Egy korsó ára használati utasítással 1 frt 50 kr. A nyírfabalsam hatásának támogatására szolgál a Dr. Lengyel Frigyes-féle benzoeszappan darabonként 60 kr. Főraktár Török József gyógyszerüzeménél Budapest, király-utca 12. 7166

SZÉPSÉG ÉS EGÉSZSÉG

Korunk főnyaralója az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a vasas chinabor. 1 üveg 1 frt 20 kr. 5 üveg franco küldve 6 frt. Arczpor hozza 3 szinben 1 üveg 1 frt 20 kr. 5 üveg franco küldve 11 frt 5 kr. Szappan hozza 1 drb. 30 kr.

Ezek mennek Carlsbadba hogy rossz gyomrukat kúrárrák és újra jól emésztésnek és erőre állítsanak — néha hiába — egy vagon; pedig ezt a céllal otthon kényelemben, kevés költségvel oldják a PEPIN-BOR használati útál, mely az ételt megemésztést segíti és a gyomrot rövid időben tökéletesen helyreállítja. 1 üveg franko küldve 6 forint.

ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.

Kapható Budapestben: 7192 Török József gyógyszerüzeménél és minden magyarorsz. gyógyszerüzeménél.

KWIZDA-féle Restitutionsfluid. Korneburgi marha-táppor.

Kwisda-féle pata-kenőcs. Kwisda-féle kreaolin-kenőcs. Kwisda-féle Szab. szárszalagvédő gummiból.

A szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fehér színben 4 nagyságban állítatnak elő és pedig bal- és jobbárhoz. A megerősítésre a-b méretnek, vagyis 20-22 cm. kör-vezet meg. 1. sz. nagya. 23-24 2. sz. 21-22 3. sz. 19-20 4. sz. 17-18

A szab. szárszalagvédők ára szürke színben db.-kint 1. sz. 2 frt 50 kr., 2. sz. 2 frt 70 kr., 3. sz. 2 frt 90 kr., 4. sz. 3 frt 30 kr. Ára a többi színnek bármely nagyságban db.-kint 30 krral drágább.

Naponkénti postai szétkülldése a főraktár által: kerületi gyógyszerüzem Korneburg Bécs mellett.

Franczia folyékony HAJFESTŐ (Cromatique Parisien)

melylyel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfestheti fekete, barna vagy szőkére. Tulajdonságai: a szín állandó a természetes színtől meg nem különbözethető, az alkalmazás egyszerű. Ára 3 frt. A készületek (csészek, kefék stb.) 60 kr. Főraktár: Budapest, Török József gyógyszer-tárára, Király-utca 12. szám. 7080

Marienburg otthon.

A Fucus klinikailag elismert gyógyszer soványításra s a hizás megakadályozására, valamint a kövér egyének-nél előforduló asztma megszüntetésére. Ára ötvenként 2 frt, 20 napra való 12 frt. Kapható Hazlinszky Károly, gyógyszerésznél, Bpest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28.

LOHSE világhírű különlegességei a bőr ápolására.

EAU DE LYS DE LOHSE.
Hétvan év óta feltulmulhatatlan mint legkiválóbb bőrvíz a tökéletes ifjú üdőség megtartására, valamint a nyári szeplő, napcsimán, pirosság, száraz felek és az arcz minden tisztálásra gának biztos eltávolítására fehéren és rózsaszínben szőkéknek, sárgában barnáknak.
LOHSE liliumtej-szappan csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkiválóbb toaletta-szappan drbjá 60 kr., rózsaszín 1 frt. Gyógyászati tisztálási mid-tátságok mindig figyelni a cégére: **GUSTAV LOHSE** 45 Jägerstr. 46 Berlin, udvari illatszerész.
Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-tárában és jobb illatszer-üzleteiben. 7067

A női szépség

emlékeire, tökéletesítésére és fen-tartására legkiválóbb, teljesen ár-talmatlan, vegyíztáza és zsírmen-tes készítmény a 7163

Margit Crème.
Rövid idő alatt szünteti szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kisméjta a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos arczsín köleszönz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgy 60 kr., 3 szinben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszer-tára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-utca 12.

Több mint

50 év óta sikerrel használtuk! Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztáltságokat biztosan eltávolítja az

Eszéki Spitzer Kenőcs és az eszéki Salvator szappan

Valódi minőségben csak a **DIENES J. C.-féle** gyógyszer-tárban.

- Eszéken, felsőváros.**
- 1 kis tégely valódi Spitzer kenőcs. 35 kr.
 - 1 nagy tégely valódi Spitzer kenőcs. 50 kr.
 - 1 üveg valódi Spitzer mosdóvíz. 40 kr.
 - 1 darab valódi Salvator szappan. 50 kr.
 - 1 tégely képasztia. 60 kr.
 - 1 doboz valódi Lyoni rizspor 3 szinben 50 kr. és 1 frt.

Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kéri a t. cz. közönség csak Dienes-féle eszéki kenőt és szappant kéri és elfogadni.

Főraktár Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF úrnál** Király-utca 12.

Férfi ingek: Szines francia batiszt. Angol piqué és szegélyes mellü fehér sifon. Pongyola utazó- és háló ingek. Divatos sötétboto. Nap- és Esernyők. Angol fouillard és batiszt nyári Nyakkendők. Férfi és Női Harienyék. Kesztyűk és Angol sárga bőr cipők. Férfi Nemez- és Szalmakalpok. Utazó- és Fűdők Csizkók Nagy választékunk Raktára
FÖLDVÁRY IMRE BUDAPEST 7156
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

MAZONÉFÉLE GIESSHÜBLER legítiszább égyeszes **SAVANYÚ-KÚT**

Levélbélyeg-kereskedés **PRÜCKLER J. C.** Budapest, IV., Régi posta-u. 5. Alapított 1876. 7121
Veszek! Eladok! Cserélek!

Péskola! Dr. KUN ZOLTÁN kipróbált legaz- orvos gyógyszerel

Vérképző labdacok, rózsaszínre czukrova: vérszegé-gek, görválykórosok, lázban szenvedőknek legjobb gyógyszer. 1 üveg ára 1 frt 80 kr.

Hurut labdacok, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut, tüdővérség, hűdőzés, hideglelés, malária, gyá-mkór ellen legkiválóbb! 1 üveg egésznek czukrozott labdacok ára 1 frt 80 kr.

Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IRRI-GALO FOR** 1 doboz 1 forint 20 kr.

Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvizek fölött! Kiváló óvszer a ragályos torokhajoknak is! Ára 60 krajczár.

A Purpurin Crème arc- és késmeneknek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít a bárszemesítő varázsolja. 1 tégely 1 frt 20 kr. Kapható a készítmény!

TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél Sárospatakon. 6839
Főraktár Budapest: Török József gyógyszer-tárban, Király-utca. Dr. Buday Emil gyógyszer-tárban, Városház-ter. Minden droga-üzletben és gyógyszer-tárban kaphatók.

Üzleti jelentés.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy Bu-dapest, IV. ker. Váci-utca 16. szám alatti üzletemet házbéremelés folytán f. é. február hó 1-től kezdve ideiglenesen megszüntetem. Fennálló virágaszalt ugyszin-tén másféle növénydíszítéseket, eszokrokat, koszorukat stb. továbbra is VII. kerület Gizella-uti kertészeti telepem-ről, fenntartom; és igyekszem fogok e tekintetben a nagy-értelmű közönség pártfogását a jövőben is kiérdemelni. Egyidejűleg az irántam tanúsított eddigi nagymérvű bizalomért hálás köszönetemet nyilvánítva, maradok

tisztelettel 7109
SZELNÁR VILMOS mű- és keresk. kertész. Budapest, VII., Gizella-ut 45-47.

Quaker Oats

Dunakeszen, egészséges, vi-lágos lakás egy vagy két családnak, május 1-jétől, mérsékelt áron kiadó. — Értelmezhetni Szirák János-sal a közszégházánál. 7171

„Megnyilott“ Fesztytársaság palotájában Városliget
Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem óriási körkép. Látható: reggel 9 órától esti 9 óráig
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr. 7172
Gyermekjegy 30 kr., katonajegy ór-mestertől lefelé 30 kr.

Menyasszonyi selymekelmék
fehér, valamint fekete és mindenféle más szinben igazi gyári áron a valódiság és tartósságért való jóállás mellett, méterenként 35 kr-től 12 frt-ig, porto- és vámmentesen házhoz szállítatnak. Legjobb körve-telen megrendelési forrás magánosok részére. Ezer meg ezer elismerő írat. Minták bérmentesen küldünk. Svájczta a levélporto kétszeres.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA selymekelme-gyárak szövetsége Zürich. 0949
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Nincs többé fejfájás!
D. GÖZ MIGRAINE-PORA
huszonöt év óta egyoldalú, ideges, rheumaszerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használható, mit több ezere menő kö-szönetyilvánítás bizonyít. Utolsó időben **Dr. MADRID UDVAR** és **Baross Gábor** né ő exellenciája feltűnő eredménytval használta. Kapható **KOLLER TESTV. REK** a Nagy Kristóf-hoz címzett gyógyszer-tárban Budapest, IV., Kristóf-ter 2. Váci-utca és Kristóf-ter sarkán. 7088

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakított 7132
BUTORCSARNOK VIII., Bérkocsis-utca 12.
az ipartestület saját házában állandóan készletben tart háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket. Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és szolid butorokat jutányos áron a közvetítők illetéke kereskedők mellőzésével az illető asztalos-mesterektől kézen vagy tetszészerinti megrendelés útján beszerezhetni.

Vértés gyógyszer-féle keleti labdacok.
Használat előtt. 7141 Használat után.
Gyenge nőknek szép télt testi formát kölcsönöznek. Egy adag 3 frt.
Kapható **VÉRTES L.** ságyógytárban Lugoson 96. sz.

Szolyvai és Polenai FORRÁS
legnagyobb natronbicarbonat tartalommal s legüdösbb szénsav mennyiséggel. 7174
A köszvény specificuma.
Ezek a vizek kitűnő sikerrel alkalmaztatnak a huly-sav és hulygysavas sők felhalmozódása és lerako-dása ellen, ugymint köszvényénel, vesekövek és hulygomoknál, a hulygutak és a hólyag hurutos bántalmánál, diabetes; sápkór (chlorosis) sárgaságnál.
LUHI ERZSÉBET medve védjeggyel.
gyomorbajok specificuma, a gyomor rendetlen működése ellen kitűnő hatással bír; feltűnő sikerrel lesz alkalmazva a torok, gége és hörögk huru-tos bántalmánál, tulságos gyomorsavképződésnél, gyomorégés, étvágytalanság és vérszegénység. Ezek a vizek közvetlenül az uradalmi igazgatóságnál Munkácson, vagy Budapestben az uradalmi ásványvizek rak-táraiban I. Lovas-ut 4. sz. a. megrendelhetők.

17. SZÁM. 1897. BUDAPEST, ÁPRILIS 25. 44. ÉVFOLYAM.

Különböző feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egyező évre 12 frt Compán a VASÁRNAPI UJSÁG egyező évre 8 frt Kúlföldi előzetesekhez a postaiag megfizetendő vilditj is csatolandó. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félévre — 6 • Compán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egyező évre 5.— Kúlföldi előzetesekhez a postaiag megfizetendő vilditj is csatolandó. | félévre — 2.50

SZILÁGYI ISTVÁN. 1819-1897.

MAGYAR tudományos világnak a milyen sze-rény, épen oly lelkes és mindvégig nemes idealizmussal munkálkodó tagja hűnyta le szemét örök álomra 1897 április 12-én reggeli 9 órakor: Szilágyi István, egykor Arany János «izaparti jó barát»-ja.
Szilágyi István azon tudósok közül való volt, a kik csöndben szeretnek élni és működni. Nem kereste a feltűnést, de nem is zárkózott el a tudományos és közelet mozgalmai elől. Csöndben, de fáradhatatlanul hatott, alkotott. Külö-nösen örült, ha tehetségeket fedezhetett föl, a kiket a legszívesebben támogatott, oktatott és lelkesített úgy szóval, mint leveleivel. S ez a tulajdonsága mutatta a legkésebben az ő nemes lényét és a közre kiható önzetlen tevékenységét.
Ez a közlékeny, nemes, tanítványai által rajongásig szeretve tisztelt férfiú szabolecsvár-megyei nemes birtokos családból származott. Szülői Szilágyi János és Forró Sára voltak. Nagy-Kállóban született 1819. évi január 6-án. Első oktatója idősebb testvére, János, kállói rektor volt. Majd a kállói egyház jeles papja, Fazekas György, az élénk és okos fiú kereszt-ápja, vette pártfogásába. Megszerette vele a könyveket s rá vette a szülőit, hogy Istvánt Debreczenbe, felsőbb iskolába vigyék tanulni. Így került 1834-ben a debreczeni kollégiumba, hol kiváló tehetségével és szorgalmával tanárai-nak valóságos kedvenczévé lett. Hat évet töltött Debreczenben mint tanuló. Majd 1840 ószé-től 1842 tavaszáig megbízták a poétika (ma 5-ik gimnáziumi) osztály tanításával. Ezen osztály-tanítására idejében történt, hogy 1841-ben elnyerte a Kisfaludy-társaságnál «Árpád» című költeményével a Toldy Ferenc által pályadíjjal följajánlott ezüst serleget. 1842-ben a nagyszalontai ref. egyház tanácsa meghívta az ugyan-ottani ref. iskolába igazgató-tanítónak, mely állásban 1844 év tavaszáig működött. Itt kötött barátságot Arany Jánossal, a város akkori jegy-zőjével, mivel csaknem naponként együtt tanul-mányozták a hazai és külföldi irodalmat. Ugyan-itt írta azt a ma is értékes nyelvtudományi munkáját, a melyet az Akadémia 100 arany-nyal jutalmazott. Szalontai állásától megválva Kézmárkára ment a német nyelv elsajátítása végett, majd Bécsbe utazott, a hol az orvosi egye-temre iratkozott be rendes hallgatónak. De az

orvosi tudományok nem egyeztek hajlamaival. Így visszatért előbbi kedveltebb tárgyaihoz: az irodalmi és történelmi tanulmányokhoz. További Bécsben időzését levéltárak kutatására fordít-totta. Aztán Pestre tért haza és Horvát István történéstünk mellett folytatta tanulmányait 1845 ószéig, mikor a szigeti ref. főiskola válasz-totta meg tanárának az onnan Debreczenbe távozott híres Lugossy József székébe. Sziget ettől kezdve állandó lakóhelye lett haláláig. Meg-szerette az iza-parti kis várost; ott alapított családát 1851-ben, feleségül bevén Hódor Papp Borbálát, Papp Sándor szigeti birtokos művelt lelkű leányát, kitől ezeltől tíz évvel fosztotta meg a halál. Házasságukból egy fiok született,

István, ki jelenleg Máramarosmegye közkör-házának igazgató-főorvosa. E szeretett fia ápolta utolsó percéig.
Szilágyi nagy buzgósággal élt hivatásának, híven beváltva azt a fogadalmát, melyet még Szalontára távozásakor tett a debreczeni tanári kar előtt, hogy: «időmet nem heverésnél, ven-degeskedéssel, dobzódással, ide s tova járkálás-sal, gyanús társalkodásokkal és felettébb való előmenetelemnek vadászásával, hanem a rám bizandó munkával töltöm el». 1842 márczius 10-én tette ezt a fogadalmat s egész életén át híven megtartotta. Szellemi lénye, lelki arczképe tükröződik vissza e fogadalomból, mely jellemé-nek is hű rajza.

SZILÁGYI ISTVÁN.